

სექსუალური უფლებები: IPPF დეკლარაცია

ვინ ვართ ჩვენ

IPPF (საერთაშორისო ოჯახის დაგეგმვის ფედერაცია) არის სქესობრივი და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის დაცვის სერვის-პროვაიდერი და უფლებების დამცველი. ჩვენ წარმოვადგენთ მსოფლიო ეროვნული ორგანიზაციების მოძრაობას, რომელიც არა მხოლოდ თანამშრომლობს საზოგადოებასთან და ცალკეულ პირებთან, არამედ კონკრეტულად მუშაობს საზოგადოებისა და ცალკეული პირებისათვის. ჩვენი მუშაობა მიმართულია სამყაროს ისეთი მოდელის შექმნისკენ, რომელშიც ნებისმიერ ინდივიდუუმს, მიუხედავად სქესისა, უფლება ექნება განკარგოს საკუთარი სხეული და სხირ შემთხვევაში, აქედან გამომდინარე, საკუთარი ბედიც. სამყარო, რომელშიც ადამიანებს თავად ძალუძთ აირჩიონ, გახდნენ თუ არა მშობლები; გადაწყვიტონ, რამდენი შვილი ეყოლებათ და თავად დაგეგმონ მათი შეძენის დრო; იცხოვრონ ჯანსაღი სქესობრივი ცხოვრებით, შეძლონ თავის დაცვა არასასურველი ორსულობისა და სქესობრივი გზით გადამდები ინფექციებისაგან, მიიღონ სრული ინფორმაცია ადამიანის იმუნოდეფიციტური ვირუსის შესახებ და შიშის გარეშე ჩაიტარონ გამოკვლევები. სამყარო, რომელშიც სქესი თუ სექსუალობა აღარ წარმოადგენს უთანასწორობისა თუ სირცხვილის წყაროს. ჩვენ ყველაფერს გავაკეთებთ იმისათვის, რომ დავიცვათ ესოდენ მნიშვნელოვანი არჩევანი და უფლებები როგორც ახლანდელი, ისე მომავალი თაობებისათვის.

შინაარსი

წინასიტყვაობა.....	5
ისტორია	6
წარმომადგენლობითი რეზიუმე.....	8
სექსუალური უფლებები: IPPF დეკლარაცია.....	13
პრემბულა	14
ზოგადი პრინციპები	16
ადამიანის უფლებები, რომლებიც სექსუალობასთან არის დაკავშირებული	22
რეფერენციები და შენიშვნები.....	26
შენიშვნები და განმარტებები	27

წინასიტყვაობა

სექსუალობა არის ცხოვრების ბუნებრივი და მაღალი ღირებულებების მქონე ასპექტი, რომელიც კაცობრიობის აუცილებელი და ფუნდამენტური ნაწილია. იმისათვის, რომ ადამიანმა მიაღწიოს ჯანმრთელობის უმაღლეს სტანდარტს, პირველ რიგში, მას უნდა ჰქონდეს არჩევანის უფლება საკუთარ სექსუალურ და რეპროდუქციულ ცხოვრებაში; მან უნდა იგრძნოს ნდობა და უსაფრთხოება საკუთარი სქესობრივი იდენტურობის გამოხატვაში.

დღესდღეობით, დისკრიმინაცია, სტიგმა, შიში და ძალადობა რეალურ საფრთხეს უქმნის მრავალ ადამიანს. ეს საფრთხეები და მათ მიერ პროვოცირებული ქმედებები – გულგატეხილობიდან სიცოცხლისათვის საშიშროებამდე – არ აძლევს მრავალ ადამიანს საბაზო სექსუალური უფლებებისა და ჯანმრთელობის სტანდარტის მიღწევის შესაძლებლობას.

IPPF-ის მიერ დასახული მიზნების მიღწევას საფუძვლად უდევს პრობლემისადმი ისეთი მიდგომა, რომელიც მოიცავს ადამიანის უფლებების უნივერსალურობის, ურთიერთკავშირის, ურთიერთდამოკიდებულებისა და განუყოფლობის პრინციპებს. ჩვენ

ყველაფერს გავაკეთებთ იმისათვის, რომ ჩვენი მომსახურეობების განვითარება და დაცვის მეშვეობით გარანტირებული იქნას სექსუალური უფლებების — ადამიანის უფლებების პატივისცემა კიდევ უფრო ფართო საზოგადოებრივ სფეროში.

სექსუალური უფლებები: IPPF დეკლარაცია წარმოადგენს ორ წელზე მეტი ხნის განმავლობაში ჩატარებული, გლობალური მასშტაბის სამუშაოების კულმინაციას. მის განვითარებას ხელმძღვანელობდა ცალკეულ პირთა მრავალტიპობრივი ჯგუფი: საერთაშორისო მასშტაბით ცნობილი ექსპერტები სქესობრივი და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის, ადამიანის უფლებების, კანონისა და ჯანდაცვის სფეროში; უფროსი IPPF მოხალისეები, რომელთაგან თითოეულმა წარმოადგინა უნიკალური რეგიონალური პერსპექტივები, ხოლო ერთობლივად – გამოცდილება და ძლიერი მხარეები; ასევე IPPF სამდივნოს სამი უფროსი დირექტორი.

დეკლარაცია შემუშავებული იქნა რეგიონალური შეხვედრებისა და ივენეტების შედეგად, რომლებიც ჩატარებულ იქნა ფედერაციის მასშტაბით. დეკლარაციას საფუძვლად დაედო IPPF წესდება სექსუალური და რეპროდუქციული უფლებების შესახებ. მიუხედავად იმისა, რომ უკვე გარკვეული პროგრესია მიღწეული ათასწლეულის განვითარებისა და 1994 ICPD (მოსახლეობისა და განვითარების საერთაშორისო კონფერენციის) სამოქმედო გეგმის მიზნებისაკენ მიმავალ გზაზე, ჯერ ისევ ბევრი რამ არის გასაკეთებელი.

სექსუალური უფლებები წარმოადგენს ადამიანის

უფლებების შემადგენელ ნაწილს. ეს უფლებები ქმნიან სექსუალობასთან დაკავშირებულ განვითარებადი უფლებების კომპლექტს, რომელსაც უდიდესი წვლილი შეაქვს ყოველი ადამიანის თავისუფლებაში, თანასწორობასა და ღირსებაში. ამიტომ მათი იგნორირება დაუშვებელია. ჩვენ უნდა გავაგრძელოთ მუშაობა, არ უნდა წავიდეთ დათმობებზე და უნდა გამოვიჩინოთ მაქსიმალური ძალისხმევა სტიგმას შესამცირებლად და მომსახურეობების ხელმისაწვდომად ქცევისთვის. მოცემული ქმედებები მოგვცემს საშუალებას ავამაღლოთ სექსუალობის, როგორც ადამიანის სიცოცხლის პოზიტიური ასპექტის, მნიშვნელობა. მარგინალიზებული ჯგუფები, როგორიცაა ახალგაზრდობა, ტრანსგენდერული მოსახლეობა, სექს-მუშაკები, მამაკაცები, რომელთაც სექსი მამაკაცებთან აქვთ, ცისფერები, ლესბოსელები თუ ბისექსუალები, არასრულწლოვანი დაოჯახებული გოგონები თუ დედები, განსაკუთრებით საჭიროებენ ჩვენს თანაგრძნობასა და თანამონაწილეობას. დეკლარაცია თანაბრად ეხება იმ გოგონებსა და ქალებს, რომლებიც იმყოფებიან გენდერული ძალადობის რისკის ქვეშ, ან რომლებმაც უკვე განიცადეს ამგვარი ძალადობა, მათ შორის, ისეთი ტრადიციული წესების გამო, როგორიცაა ქალის სქესობრივი ორგანოების დაზიანება და დისკრიმინაცია მამაკაცთა პრეფერენციების საფუძვლად.

სექსუალური უფლებები: IPPF დეკლარაცია წარმოადგენს აუცილებელ ინსტრუმენტს ყველა იმ ორგანიზაციის, აქტივისტის, მკვლევარის, პოლიტიკისა და გადამწყვეტილების მიმღები ჯგუფებისათვის, რომლებიც მუშაობენ ადამიანის უფლებების დაცვის ხელშეწყობასა და გარანტირებაზე. ეს დეკლარაცია სექსუალური და რეპროდუქციული ჯანმრთელობისა და ადამიანის

უფლებების დაცვის საზოგადოებების წევრებს მისცემს სექსუალური უფლებების შექმნის, შეცვლისა და გაფართოების იმპულსს, რაც მნიშვნელოვნად ხელს შეუწყობს საერთაშორისო კონფერენციის მოსამზადებელ სამუშაოებს, რომელიც 2015 წელს ჩატარდება. ხანგრძლივად უარყოფილი და უგულვებელყოფილი სექსუალური უფლებები ჩვენს ყურადღებასა და პრიორიტეტულობას იმსახურებს. დროა, პატივი ვცეთ მათ. დროა, მოვითხოვოთ ამ უფლებების დაცვა. გვწამს, რომ დეკლარაცია კარგ სამსახურს გაგინევთ მომავალ ქმედებებში.

ჟაკლინ შარპი, IPPF პრეზიდენტი

ისტორია

2006 წლის ნოემბერში, IPPF-ის უმაღლესმა დირექციამ – მმართველმა საბჭომ – შექმნა სექსუალური უფლებების დაცვის კომიტეტი, რომლის უფლებამოსილებათა სფეროს წარმოადგენდა ფედერაციის ხელმძღვანელობა და მხარდაჭერა სექსუალური უფლებების დეკლარაციის შემუშავებაში.

გათვალისწინებული იქნა, რომ დეკლარაცია შემუშავდებოდა IPPF სექსუალური და რეპროდუქციული უფლებების დაცვის წესდების საფუძველზე. ეს იყო ღირსშესანიშნავი დოკუმენტი, რომელიც უაღრესად პოპულარული აღმოჩნდა და წარმატებით წასწია წინ ადამიანის უფლებების ინტეგრაცია IPPF-ის მომსახურებებისა და დაცვის სამუშაოების მეშვეობით. უახლესმა ნაშრომმა სექსუალური უფლებების დაცვის შესახებ, რომელიც შემუშავებული იქნა IPPF დასავლეთ ნახევარსფეროს რეგიონის მიერ, დიდი წვლილი შეიტანა ამ დეკლარაციის შემუშავებაში. და ბოლოს, 2008 წლის მაისში, დეკლარაცია, მისი პრეზენტაციის შემდეგ, მიღებული იქნა IPPF-ის მმართველი კომიტეტის მიერ.

სექსუალური უფლებების დაცვის კომიტეტი შედგა IPPF-ის უფროსი მოხალისეებისა და პერსონალისგან IPPF-ის ექვსივე რეგიონიდან, ასევე საერთაშორისო მასშტაბით ცნობილი ექსპერტებისაგან სექსუალური და რეპროდუქციული ჯანმრთელობისა და უფლებების დაცვის სფეროში მთელი მსოფლიოს მასშტაბით. კომიტეტის წევრები იყვნენ:

- **მერიემ მინტ აჰმედ აიჩა**

მმართველი კომიტეტის წევრი, მავრიტანია

- **ჰოსამ ბაჰატი**

პირადი უფლებების დაცვის ეგვიპტის ინიციატივის დირექტორი, ეგვიპტე

- **დოქტორი კარმენ ბაროზო**

რეგიონალური დირექტორი, IPPF/WHR

- **გერტ-ინგე ბრანდერი**

მმართველი კომიტეტის წევრი, შვედეთი

- **პროფესორი პოლ ჰანტი**

გაერთიანებული ერების სპეციალური მომხსენებელი ჯანდაცვის უფლებების საკითხებში

- **დოქტორი ელის მილერი**

კოლუმბიის უნივერსიტეტი/ბერკლის სამართალი კალიფორნიის უნივერსიტეტში, აშშ

- **მადჰუ ბალა ნათი**

რეგიონალური დირექტორი, IPPF/SARO

- **დოქტორი ნაომი მაჰელო სეზონი**

მმართველი კომიტეტის წევრი, ბოტსვანა

- **დოქტორი ნონო სიმელელა**

ტექნიკური ცოდნისა და მხარდაჭერის დირექტორი

- **ტანგ კუნი**

მმართველი კომიტეტის წევრი, ჩინეთი

- **დოქტორი ესთერ ვისენტე (თავმჯდომარე)**

მმართველი კომიტეტის წევრი, პუერტო რიკო

- **დოქტორი გილ გრიტი (თანამდებობის ძალით)**

IPPF გენერალური დირექტორი

- **დოქტორი ჟაკლინ შარპი (თანამდებობის ძალით)**

IPPF პრეზიდენტი

პირველ შეხვედრაზე, რომელიც 2007 წლის იანვარში

გაიმართა, კომიტეტის წევრები შეთანხმდნენ, რომ სექსუალური უფლებების დაცვის დეკლარაციის შემუშავება ფუნდამენტური იქნებოდა IPPF-ის ხედვისა და მისიის რეალიზაციის საკმისათვის. მიუხედავად იმისა, რომ IPPF წესდებამ სექსუალური და რეპროდუქციული უფლებების დაცვის შესახებ ახალი სიტყვა თქვა ფედერაციაში, 1994 წლიდან (როდესაც წესდება გამოქვეყნდა) ახალმა პრობლემებმა და საკითხებმა იჩინა თავი და შეიქმნა სექსუალულობის ისეთი ასპექტების შესწავლისა და იმ სექსუალური უფლებების იდენტიფიცირების აშკარა აუცილებლობა, რომლებიც იყო მყიფე და რომლებსაც ბევრი უგულებელყოფდა და საეჭვოდ მიიჩნევდა. წესდებამ საფუძველი ჩაუყარა სექსუალურ და რეპროდუქციულ უფლებებს შორის განსხვავებების ცოდნის ხარისხის ამაღლებას; გაჩნდა აუცილებლობა საპროცესო კოდექსის დახვეწისა კონკრეტულად სექსუალულობის სფეროში. კომიტეტი შეთანხმდა, რომ დეკლარაცია შესაძლებელს გახდიდა IPPF-ის კლიენტების ჯანმრთელობისა და კეთილდღეობის გაუმჯობესებას და ხელს შეუწყობდა ათასწლეულის განვითარების მიზნების მიღწევას.

სექსუალური უფლებების დაცვის დეკლარაციის შემუშავების პროცესი, როგორც ასეთი, წარმოადგენდა ფედერაციის შიდა განმარტებით-პროპაგანდისტულ ინსტრუმენტს. დივერსიფიცირებული ეროვნული, რეგიონალური და საერთაშორისო მონაწილეობის შედეგად, დეკლარაციის შემუშავებამ გაზარდა ფედერაციის მოხალისეებისა და პერსონალის მიერ ადამიანის უფლებების, ადამიანის სექსუალულობასთან დაკავშირებული უფლებების ხასიათის და, ასევე, სექსუალურ და რეპროდუქციულ უფლებებს შორის არსებული განსხვავებებისა და საერთო მახასიათებლების გათვითცნობიერების ხარისხი. ექსპერტებს შორის წარმართულმა დისკუსიებმა საფუძველი ჩაუყარა ცოდნას ფიზიკური და სულიერი ჯანმრთელობის უმაღლესი სტანდარტის მიღწევის შესახებ. დისკუსიებმა ნათლად დაანახეს საზოგადოებას, თუ როდენ მნიშვნელოვანია სექსუალური უფლებების დაცვა. ასევე აღინიშნა, სექსუალური თანასწორობის განვითარების, თავისუფლების და ღირსების უფლებებს შორის ურთიერთკავშირის მნიშვნელობა. სწორედ ეს ცოდნა იქნა ასახული დეკლარაციაში.

დეკლარაციის შემუშავების პროცესში სხვადასხვა რეგიონების ქვეყნების კულტურული და რელიგიური გარემოს გათვალისწინების აუცილებლობა გაჩნდა. კომიტეტის წევრები წარმოადგენდნენ განსხვავებულ, ზოგჯერ კონფლიქტურ პერსპექტივებს სექსუალური უფლებებთან, როგორც ადამიანის უფლებების ნაწილთან დაკავშირებით. ამავე დროს, მონაწილეები მიესალმებოდნენ სექსუალულობისკენ მიმართული საკითხების ირგვლივ ღიად საუბრის შესაძლებლობას – მათ შორის, კულტურისა და რელიგიის, ბავშვთა ქორწინების, სექს-

მუშაკების უფლებების, გენდერული იდენტურობის, სექსუალური ორიენტაციის, რეპროდუქციული ტექნოლოგიების შესახებ – რომლებიც ფედერაციის ყოველდღიური მუშაობის ნაწილს შეადგენენ.

IPPF რეგიონების მიერ გამოკვლეული იქნა სექსუალური უფლებები მათი საკუთარი ისტორიისა და კულტურული გამოცდილების კონტექსტში. ამ გამოცდილებამ ასევე, დიდი წვლილი შეიტანა დეკლარაციის შემუშავებაში. Arab World-ის მიერ 2007 წლის მაისში რაბატში ჩატარებული იქნა შეხვედრა, რომელსაც შედეგად მოჰყვა დეკლარაცია სექსუალური და რეპროდუქციული უფლებების შესახებ. European Network-ის მიერ 2007 წლის ივნისში ჩატარებული იქნა სემინარი ცისფერების, ლესბოსელებისა და ტრანსგენდერების საკითხებთან დაკავშირებით, რომელშიც მონაწილეობდნენ ექსპერტები, მათ შორის ლესბოსელებისა და ცისფერების საერთაშორისო ასოციაციის (ILGA) ევროპის პრეზიდენტი. დეკლარაციის პროექტი და სექსუალური უფლებები განხილული იქნა აფრიკის, სამხრეთ აზიის, აღმოსავლეთ და სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზიისა და ოკეანის რეგიონების რეგიონალური კომიტეტის ერთობლივ შეხვედრაზე.

დასავლეთ ნახევარსფეროს რეგიონალურ თათბირზე მონაწილეების მიერ ჩატარებული იქნა დისკუსია, რომელსაც ხელმძღვანელობდა ექსპერტთა კომიტეტი. აღნიშნული კომიტეტის წევრები იყვნენ **სონია კორეა**, ადამიანის უფლებათა დაცვის აქტივისტი, **ენტონი რომერო**, ამერიკის სამოქალაქო თავისუფლებების კავშირის აღმასრულებელი დირექტორი და **ჰუმბერტო არანგო**, დასავლეთ ნახევარსფეროს რეგიონალური ოფისის წარმომადგენელი. ისევე, როგორც Arab World-ის მონაწილეებმა რაბატში, დასავლეთ ნახევარსფეროს დელეგატებმაც გამოსცეს დეკლარაცია. ყოველ რეგიონალურ შეხვედრაზე, IPPF-ის გენერალური დირექტორი საუბრობდა სექსუალური უფლებების დაცვის დეკლარაციის შესახებ და მონაწილეობას იღებდა შემდგომ დისკუსიებში.

2007 წლის ნოემბერში, კომიტეტმა მმართველ კომიტეტს წარუდგინა პროექტი: *სექსუალური უფლებების დაცვა: IPPF დეკლარაცია* და კომიტეტის წევრებს, რეგიონალური ოფისებისა და წევრი ასოციაციების პერსონალს და მმართველ წევრებს სთხოვა, გამოეთქვათ შენიშვნები, რომლებიც შემდგომ გათვალისწინებული იქნა საბოლოო დოკუმენტის მომზადებისას. 2008 წლის მაისში დეკლარაცია დამტკიცებული იქნა მმართველი კომიტეტის მიერ. აღნიშნული დეკლარაციის მეშვეობით, IPPF იმედოვნებს ისეთი სამყაროს შექმნის პერსპექტივას, რომელშიც გარანტირებული იქნება ყოველი ადამიანის თავისუფლება, თანასწორობა და ღირსება, განსაკუთრებით სექსუალულობასთან დაკავშირებულ საკითხებში.

წარმომადგენლობითი რეზიუმე

სექსუალური უფლებები:

IPPF დეკლარაცია ეფუძნება ადამიანის უფლებების დაცვის უმნიშვნელოვანეს საერთაშორისო დოკუმენტებს, საერთაშორისო სტანდარტების ავტორიტეტულ ინტერპრეტაციებს და დამატებით უფლებებს, რომლებიც დაკავშირებულია ადამიანის სექსუალობასთან და თავის მხრივ, IPPF-ის აზრით, ამ უფლებებში მოიაზრება.

დეკლარაცია შეესაბამება იმ საერთაშორისო ხელშეკრულებებს, რომლებსაც IPPF აწერს ხელს. დეკლარაციის სტრუქტურა უკვე ფართო არეალს მოიცავს IPPF-ისა და წევრი-ასოციაციების არსებულ პუბლიკაციებში და ასახავს IPPF-ის მისიას, ხედვასა და ღირებულებებს. დეკლარაცია დასაბუთებულია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ხელშეკრულებების რამდენიმე მონაწილისა და სპეციალური მომხსენებლის დასკვნებითა და რეკომენდაციებით, კერძოდ, 2004 წლის მოხსენებით ჯანმრთელობის უმაღლესი სტანდარტის მიღწევის უფლებების დაცვის შესახებ. დეკლარაცია შემუშავებული იქნა ექსპერტების კომიტეტის მიერ, რომელიც შედგებოდა სექსუალური და რეპროდუქციული ჯანმრთელობისა და ადამიანის უფლებების დაცვის სფეროში საერთაშორისო მასშტაბით აღიარებული ლიდერებისაგან, როგორცაა, მაგალითად, **პოლ ჰანტი**, გაერთიანებული ერების სპეციალური მომხსენებელი ჯანმრთელობის დაცვის უფლებების შესახებ.

წარმომადგენლობითი რეზიუმე არ მოიაზრება როგორც დეკლარაციის ალტერნატივა, არამედ როგორც შესავალი მისი სხვადასხვა ნაწილებისა და შინაარსისთვის. წინამდებარე წარმომადგენლობითი რეზიუმეს ყოველთვის თან უნდა ერთვოდეს სრული დეკლარაცია, რომ სექსუალური უფლებებისა და მათი წინაპირობების ყოველი დეტალი მუდმივად ხელმისაწვდომი იყოს

სექსუალური უფლებები: IPPF დეკლარაცია შედგება სამი ნაწილისაგან:

- **პრეამბულა**, რომელშიც წარმოდგენილია დეკლარაციის კონცეფცია, მოიცავს IPPF-ის მისიას და ხედვას, სექსუალური და რეპროდუქციული ჯანმ-

რთელობისა და ადამიანის უფლებების დაცვასთან დაკავშირებული საერთაშორისო ხელშეკრულებებისა და დოკუმენტების კონტექსტში. აქვე მოცემულია ადამიანის უფლებების დაცვის სტრუქტურის ძირითადი მიზნის მონახაზი;

- **შვიდი სახელმძღვანელო პრინციპი**, რომელიც წარმოადგენს დეკლარაციაში გაერთიანებული ყველა სექსუალური უფლების სტრუქტურას და უზრუნველყოფს სექსუალური უფლებების პატივისცემას, დაცვასა და წინა პლანზე წამოწევას თვით ფედერაციაში. სექსუალური უფლებები განიხილება ადამიანის უფლებების კანონის ფარგლებში, რომელიც უნივერსალური, განუყოფელია და უარყოფს დისკრიმინაციის ყოველგვარ გამოვლინებას.

ბოლო ნაწილი, სექსუალური უფლებები და სექსუალობასთან დაკავშირებული ადამიანის უფლებები. სექსუალური უფლებები მოიცავს იმ უფლებათა კომპლექსს, რომლებიც დაკავშირებულია სექსუალობასთან და თავის მხრივ, გამომდინარეობს ყველა ადამიანის თავისუფლების, თანასწორობის, კერძო ცხოვრების ხელშეუხებლობის, ავტონომიის და ღირსების უფლებებიდან. ვინაიდან ყოველთვის გათვალისწინებული უნდა იყოს ეროვნული და რეგიონალური თავისებურებებისა და განსხვავებული ისტორიული, კულტურული და რელიგიური გარემოს მნიშვნელობა, მსოფლიოს ყველა რეგიონში მომუშავე ორგანიზაციებსა და ცალკეულ პირებს შეუძლიათ დეკლარაციის სტრუქტურისა და ძირითადი პრინციპების ჩართვა თავიანთ საქმიანობაში, მომსახურებებსა და პროგრამებში. ეს ხელს შეუწყობს სექსუალური უფლებების წინა პლანზე წამოწევასა და დაცვას.

გვწამს რა, რომ ეს თანმიმდევრული და ინტეგრირებული, ადამიანის უფლებებზე დაფუძნებული მიდგომა ხელს შეუწყობს სექსუალური უფლებების, როგორც გლობალური სამართლიანობის ერთ-ერთი ასპექტის რეალიზაციას, ვადასტურებთ პრინციპებს, რომელთა არსი შემდეგში მდგომარეობს:

პრინციპი 1. სექსუალობა წარმოადგენს ყოველი ადამიანის ინდივიდუალობის განუყოფელ ნაწილს. ამ მიზნით, აუცილებელია ისეთი ხელსაყრელი გარემოს შექმნა, რომელშიც ყველას შეეძლება სექსუალური უფლებების, როგორც განვითარების პროცესის განუყოფელი ნაწილის, გამოყენება. სექსუალობა წარმოადგენს ნებისმიერი საზოგადოების ნებისმიერი წევრის ინდივიდუალობის განუყოფელ ნაწილს. მიუხედავად იმისა, რომ ცალკეული პირები ისეთი წესებით იყენებენ საკუთარ სექსუალურ უფლებებს, რომლებიც ერთმანეთისაგან განსხვავდება შიდა თუ გარე ფაქტორებზე დამოკიდებულებით, სექსუალობასთან დაკავშირებული ადამიანის უფლებები, მათი დაცვა და წინა პლანზე წამოწევა უნდა

წარმოადგენდეს თითოეული ადამიანის ყოველდღიური არსებობის ნაწილს, რა გარემოშიც არ უნდა იმყოფებოდეს იგი. გარდა ამისა, სექსუალობა აღქმული უნდა იქნას, როგორც სიცოცხლის პოზიტიური ასპექტი.

სექსუალური უფლებები წარმოადგენს ადამიანის უნივერსალურ უფლებებს, დაფუძნებულს ყოველი ადამიანის თავისუფლებაზე, ღირსებასა და თანასწორობაზე. სექსუალური და რეპროდუქციული უფლებების წესდების შესაბამისად, IPPF ადასტურებს, რომ თვით პიროვნება წარმოადგენს განვითარების ცენტრალურ სუბიექტს და აღიარებს ისეთი ხელსაყრელი გარემოს შექმნის მნიშვნელობას, რომელშიც ყოველ ადამიანს შეეძლება თავისი სექსუალური უფლების გამოყენება იმისათვის, რომ შესძლოს აქტიური მონაწილეობის მიღება ეკონომიკური, სოციალური, კულტურული და პოლიტიკური განვითარების პროცესში. სექსუალობა ადამიანისა სოციალური ცხოვრების ასპექტია, რომელშიც გაერთიანებულია სხეული, სული, პოლიტიკა, ჯანმრთელობა და საზოგადოება.

პრინციპი 2. თვრამეტ (18) წლამდე ასაკის ადამიანების გარანტირებული უფლებები და დაცვა განსხვავდება მზრდელთა უფლებებისაგან. მნიშვნელოვანია, რომ ცალკეული ბავშვისთვის არსებობდეს იმის შესაძლებლობა, რათა მან გამოიყენოს თავისი უფლებები საკუთარი სახელით. IPPF-ისათვის ცნობილია, რომ თვრამეტ (18) წლამდე ასაკის ადამიანების გარანტირებული უფლებები და დაცვა საერთაშორისო და ეროვნული კანონის ფარგლებში, ზოგჯერ განსხვავდება მზრდელთა უფლებებისაგან. ეს განსხვავებები ეხება ადამიანის უფლებების ყველა ასპექტს. აუცილებელია კონკრეტული მიდგომა სექსუალური უფლებების თვალსაზრისით. IPPF იწყებს იმ მოსაზრებით, რომ თვრამეტ (18) წლამდე ასაკის ადამიანები წარმოადგენენ უფლებების მფლობელებს და რომ ჩვილობის, ბავშვობისა და მოზარდობის სპექტრის სხვადასხვა წერტილში გარკვეული უფლებები და დაცვა მეტ ან ნაკლებ მნიშვნელობას შეიძენს. გარდა ამისა, განვითარებადი შესაძლებლობის პრინციპი ზრდის პატივისცემას ბავშვებისადმი, მათი ღირსებისადმი. უნდა იქნეს გათვითცნობიერებული ბავშვის უფლება: იყოს დაცული ყოველგვარი სახის ზიანისგან. საზოგადოებებმა უნდა შექმნან ისეთი გარემო, რომელშიც ბავშვებს შეეძლება მათი ოპტიმალური შესაძლებლობის (უწარის) გამოვლენა და რომელშიც კიდევ უფრო დიდი მნიშვნელობა მიენიჭება საკუთარ ცხოვრებაში მონაწილეობისა და გადაწყვეტილებების მიღების პოტენციალსა და პასუხისმგებლობას.

პრინციპი 3. IPPF-ისათვის ცნობილია, რომ არა-დისკრიმინაციის სტრუქტურა საფუძვლად უდევს ადამიანის ყველა უფლების დაცვასა და წინ წამოწევას. არა-

დისკრიმინაციის ეს სტრუქტურა კრძალავს ყოველგვარ გამორჩევას, გამოყოფას თუ შეზღუდვას სქესის, ასაკის, გენდერული იდენტიფიკაციის, სექსუალური ორიენტაციის, ოჯახური მდგომარეობის, სექსობრივი ისტორიის თუ ქცევის - რეალურის თუ საეჭვოსი - რასის, კანის ფერის, ეთნიკური წარმომავლობის, ენის, რელიგიის, პოლიტიკური თუ სხვა შეხედულების, ეროვნული თუ სოციალური წარმოშობის, ქონების, დაბადების, ფიზიკური თუ გონებრივი ინვალიდობის, ჯანმრთელობის, მათ შორის აივ/შიდსის - მდგომარეობის და სამოქალაქო, პოლიტიკური, სოციალური თუ სხვა სტატუსის მიხედვით. ვინაიდან ამგვარი გამორჩევა მიზნად ისახავს ან იწვევს ადამიანის უფლების ხელყოფას. აგრეთვე, პოლიტიკური, სოციალური, ეკონომიკური, კულტურული, სამოქალაქო თუ სხვა სფეროში არსებული ფუნდამენტალური თავისუფლებების აღიარების, ფლობისა და გამოყენების შეფერხებას. ცალკეული პირები სხვადასხვაგვარ ბარიერებს აწყდებიან მათი სექსუალური უფლებების დაცვის მოთხოვნისას. რეალური თანასწორობა მოითხოვს ამ ბარიერების აღმოფხვრას, რათა ყოველი ადამიანის სხეულთან თანასწორობის საფუძველი იყოს ფუნდამენტური უფლებები და თავისუფლება. ეს შეიძლება მოითხოვდეს განსაკუთრებული ყურადღების მიქცევას მარგინალიზებული და მზრუნველობა-მოკლებული ჯგუფებისათვის.

პრინციპი 4. სექსუალობა და მისგან გამომდინარე სიამოვნება წარმოადგენს ადამიანის სიცოცხლის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ასპექტს, ამიტომ ადამიანი სექსუალურ ცხოვრებას ეწევა არა მხოლოდ გამრავლების მიზნით. სექსობრივი ჯანმრთელობა მთელ ცხოვრებას მოიცავს. სექსუალობა არის თითქმის ყველა რეპროდუქციული გადაწყვეტილების ერთ-ერთი განუყოფელი ფაქტორი; თუმცა, ამავე დროს, ეს არის ადამიანის შემადგენელი ნაწილი. სექსუალობა არ არის მხოლოდ რეპროდუქციული ინტერესების დამაკმაყოფილებელი ინსტრუმენტი. რეპროდუქციისაგან დამოუკიდებელი სექსუალობისა და სექსუალობისაგან დამოუკიდებელი რეპროდუქციის უფლება დაცული უნდა იქნას, ხოლო განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს იმ ჯგუფებს, რომლებიც წარსულში თუ ამჟამად ასეთ უფლებებს მოკლებულნი არიან.

პრინციპი 5. თითოეული ადამიანის გარანტირებული სექსუალური უფლებები ნიშნავს მისი თავისუფლების დაცვის ვალდებულებას და ასევე მის დაცვას ზიანის მიყენებისგან. სწორედ ძალადობისა და ზიანის ყველა-ნაირი გამოვლინების წინააღმდეგ მიმართული კანონიერი ქმედებების შესაძლებლობა ამყარებს სექსუალურ უფლებებს. სექსუალობასთან დაკავშირებული საზიანო ქმედება მოიცავს როგორც ძალადობას, ისე ფიზიკური, სიყვითელი, ფსიქოლოგიური, ეკონომიკური და სექსობრივი ხასიათის შეურაცხყოფას. ასევე იგივეა ძალა-

დობად ამა თუ იმ პირების მიმართ მათი სქესის, ასაკის, გენდერული იდენტიფიკაციის, სექსუალური ორიენტაციის, ოჯახური მდგომარეობის, სქესობრივი ისტორიისა და ქცევის, სექსუალური გამოცდილების ან სექსუალური გამოვლინების გამო მათი დისკრიმინაცია.

ყველა ბავშვს და მოზარდს აქვს სპეციალური უფლება, დაცული იყოს ექსპლოატაციის ყოველგვარი ფორმისაგან. ეს მოიცავს დაცვას სქესობრივი ექსპლოატაციისაგან, ბავშვთა პროსტიტუციისაგან და სქესობრივი შეურაცხყოფის, ძალადობისა და შევიწროების ყოველგვარი ფორმისაგან. ასევე ბავშვის იძულებითი ჩართვა ამა თუ იმ სქესობრივ აქტივობაში თუ პრაქტიკაში და ბავშვების გამოყენება პორნოგრაფიულ წარმოდგენებსა და მასალებში.

პრინციპი 6. სექსუალური უფლებები შეიძლება ექვემდებარებოდეს მხოლოდ კანონით დადგენილ შეზღუდვებს იმ მიზნით, რომ დაცული იქნას სხვათა უფლებები, საყოველთაო კეთილდღეობის ადექვატური აღქმა და პატივისცემა ყოველ დემოკრატიულ საზოგადოებაში. სექსუალური უფლებები, ისევე, როგორც ადამიანის სხვა უფლებები, შეიძლება დაექვემდებაროს მხოლოდ იმ შეზღუდვებს, რომლებიც კანონით არის დადგენილი და ემსახურება საზოგადოებრივი ჯანდაცვისა და წესრიგის ადექვატურ აღქმას ადამიანის უფლებების შესახებ კანონის შესაბამისად. ასეთი შეზღუდვები უნდა იყოს არა-დისკრიმინაციული, აუცილებელი და პროპორციული ლეგიტიმური მიზნის მიღწევისათვის. სექსუალური უფლებების გამოყენება უნდა ეფუძნებოდეს პირად და სოციალურ ინტერესებს შორის დინამიურ ურთიერთობას, ხედვის მრავლობითობის არსებობის აღიარებას და თანასწორობას, ღირსებისა და განსხვავებულობის მიმართ პატივისცემის გარანტირებას.

პრინციპი 7. პატივისცემის, დაცვისა და აღსრულების ვალდებულება ვრცელდება ყველა სექსუალურ უფლებასა და თავისუფლებაზე. სექსუალური უფლებები და თავისუფლება მოიცავს ძირითად სამართლებრივ მოთხოვნებს და ამ მოთხოვნების დაკმაყოფილების საშუალებების ხელმისაწვდომობას. ისევე, როგორც ადამიანის სხვა უფლებების შემთხვევაში, სახელმწიფოებს შემდეგი ვალდებულებები ეკისრება: ყველა ადამიანის სექსუალური უფლებების პატივისცემა, დაცვა და აღსრულება. პატივისცემის ვალდებულება სახელმწიფოებისაგან მოითხოვს, თავი შეიკავონ პირდაპირი თუ არაპირდაპირი ჩარევისაგან ამა თუ იმ უფლებაში, ამ შემთხვევაში, სექსუალურ უფლებებში. დაცვის ვალდებულება სახელმწიფოებისაგან მოითხოვს, მიიღონ ისეთი ზომები, რომლებიც მესამე მხარეს არ აძლევენ უფლებების აღსრულებაში ჩარევის უფლებას. აღსრულების ვალდებულება სახელმწიფოებისაგან მოითხოვს, მიიღონ სათანადო საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული, საბიუჯეტო, სასამართლო, სარეკლამო და სხვა ზომები უფლებების სრული რეალიზაციის მიზნისათვის.

სექსუალური უფლებები და ადამიანის უფლებები, რომლებიც დაკავშირებულია სექსუალობასთან

IPPF ადასტურებს, რომ სექსუალური უფლებები არის ადამიანის უფლებების ძირითადი ნაწილი. სექსუალური უფლებები შედგება იმ უფლებებისაგან, რომლებიც დაკავშირებულია სექსუალობასთან და რომლებიც გამომდინარეობს ყველა ადამიანის თავისუფლების, თანასწორობის, კერძო ცხოვრების ხელშეუხებლობის, ავტონომიის, ხელშეუხებლობისა და ღირსების უფლებებიდან. ათი სექსუალური უფლება:

მუხლი 1. თანასწორობის უფლება, კანონის თანასწორი დაცვა და თავისუფლება დისკრიმინაციის ყოველგვარი ფორმისაგან, რომელიც ეფუძნება სქესს, სექსუალობას ან გენდერს.

ყველა ადამიანი იბადება თავისუფალი და თანასწორი ღირსებისა და უფლებების თვალსაზრისით. ყველა ადამიანს უნდა ჰქონდეს უფლება, თანასწორად იქნას დაცული კანონით დისკრიმინაციის ყოველგვარი ფორმისაგან, რომელიც ეფუძნება მათ სექსუალობას, სქესს თუ სქესს.

მუხლი 2. მონაწილეობის უფლება, სქესის, სექსუალობის თუ გენდერული იდენტიფიკაციის მიუხედავად.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება, იცხოვროს ისეთ გარემოში, რომელშიც შესაძლებელია აქტიური, თავისუფალი და აზრიანი მონაწილეობა და წვლილის შეტანა ადამიანის სოციალურ, ეკონომიკურ, კულტურულ და პოლიტიკურ ასპექტებში ადგილობრივ, ეროვნულ, რეგიონალურ და საერთაშორისო დონეზე. შედეგად შესაძლებელია ადამიანის უფლებებისა და ფუნდამენტური თავისუფლებების რეალიზება.

მუხლი 3. სიცოცხლის, თავისუფლების, დაცვისა და ხელშეუხებლობის უფლებები.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება სიცოცხლისა და თავისუფლებისა, უფლება არ დაექვემდებაროს წამებას, არაჰუმანურ და ღირსების შემლახველ მოპყრობას განსაკუთრებით სქესის, ასაკის, გენდერის, გენდერული იდენტიფიკაციის, სექსუალური ორიენტაციის, ოჯახური მდგომარეობის, სქესობრივი წარსულის თუ ქცევის – რეალურის თუ საეჭვოსი – და აივ/შიდსის სტატუსის გამო. ყოველ ადამიანს უნდა ჰქონდეს უფლება, საკუთარი სექსუალობა განკარგოს ძალადობისა და იძულების გარეშე.

მუხლი 4. კერძო ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლება.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება, არ დაუშვას თვითნებური ჩარევა მის კერძო ცხოვრებაში, ოჯახში, სახლში, დოკუმენტებსა თუ კორესპონდენციაში. დაიცვას კერძო ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლება, რომელიც აუცილებელია სქესობრივი დამოუკიდებლობისათვის.

მუხლი 5. პერსონალური დამოუკიდებლობისა და კანონის წინაშე აღიარების უფლება.

ყველა ადამიანს აქვს კანონის წინაშე აღიარებისა და სექსუალური თავისუფლების უფლება, რომელიც მოიცავს ადამიანის შესაძლებლობას, თავად გააკონტროლოს და გადანეციტოს სექსუალობასთან დაკავშირებული საკითხები, აირჩიოს სექსუალური პარტნიორი, სრულად გამოავლინოს საკუთარი სექსუალური პოტენციალი და მიიღოს სიამოვნება, სხვათა უფლებების არა-დისკრიმინაციის და ბავშვების განვითარებადი უნარის სათანადო პატივისცემის ფარგლებში.

მუხლი 6. ფიქრის, აზრისა და გამოხატვის უფლება; ურთიერთობის უფლება.

ყველა ადამიანს აქვს ფიქრის, აზრისა და გამოხატვის უფლება სექსუალობასთან, სექსუალურ ორიენტაცია-სთან თუ გენდერულ იდენტურობასთან დაკავშირებით, თვითნებური ჩარევისა და შეზღუდვის გარეშე დომინანტური კულტურული რწმენისა თუ პოლიტიკური იდეოლოგიების, ან საზოგადოებრივი წესრიგის, მორალის, ჯანდაცვისა თუ უსაფრთხოების დისკრიმინაციული ნიშნის საფუძველზე.

მუხლი 7. ჯანდაცვისა და მეცნიერული პროგრესის მიღწევების ხელმისაწვდომობის უფლება.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება, ისარგებლოს ფიზიკური და სულიერი ჯანმრთელობის დაცვის უმაღლესი სტანდარტით, რომელიც მოიცავს ჯანმრთელობისა და სქესობრივი ჯანმრთელობის დაცვის დეტერმინანტებს ყოველგვარი სქესობრივი პრობლემისა და აშლილობის პრევენციის, დიაგნოსტიკისა და მკურნალობისათვის.

მუხლი 8. განათლებისა და ინფორმირებულობის უფლება.

ყველა ადამიანს, ყოველგვარი დისკრიმინაციის გარეშე, აქვს სრულყოფილი სქესობრივი განათლებისა და ინფორმაციის მიღების უფლება, რომელიც აუცილებელია და სასარგებლოა სრულყოფილი მოქალაქეობისა და თანასწორობის უფლებებით სარგებლობისათვის კერძო, საზოგადოებრივ და პოლიტიკურ სფეროში.

მუხლი 9. ქორწინების, ოჯახის შექმნისა და დაგეგმვის და შვილების ყოლის, შვილების ყოლის გზებისა და დროის არჩევის უფლება.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება, აირჩიოს, დაქორწინდეს თუ არა, შექმნას და დაგეგმოს თუ არა ოჯახი, როდის იყოლოს შვილები, თავისუფლად და პასუხისმგებლობის გრძნობით გადანეციტოს მათი რაოდენობა. იცხოვ-

როს ისეთ გარემოში, სადაც კანონი და პოლიტიკა აღიარებს ოჯახის ფორმების სხვადასხვაგვარობას, მათ შორის ისეთ ფორმებს, რომლებიც არ არის განსაზღვრული მემკვიდრეობით თუ ქორწინებით.

მუხლი 10. ანგარიშვალდებულებისა და კომპენსაციის უფლება

ყველა ადამიანს აქვს უფლება ეფექტურ, ადეკვატურ, ხელმისაწვდომ და შესაბამის აღმზრდელობით, საკანონმდებლო, სამართლებრივ და სხვა ზომებზე. უფლება, მოითხოვოს თავისი სექსუალური უფლებების დაცვა იმ პირებისაგან, რომლებიც ამ საკითხთან დაკავშირებით ანგარიშვალდებულნი არიან. ეს ბევრად ეფექტურს გახდის სექსუალური უფლებების განხორციელებისა და მათი დარღვევის შემთხვევაში სამართლებრივი დაცვის საშუალებების ხელმისაწვდომობის მონიტორინგის შესაძლებლობას. ასევე სრული კომპენსაციის ხელმისაწვდომობას რესტიტუციის, რეაბილიტაციის, დაკმაყოფილების, განუმეორებლობის გარანტიის თუ სხვა საშუალებების მეშვეობით.

სექსუალური უფლებები: IPPF დეკლარაცია უზრუნველყოფს ერთმნიშვნელოვან სტრუქტურას. ამ სტრუქტურის ფარგლებში წევრ-ასოციაციებს შეუძლიათ თავიანთი, როგორც სერვის-პროვაიდერების, პასუხისმგებლობების გაგება. ისინი უკეთ იქნებიან აღჭურვილნი იმისათვის, რომ დაიწყონ ან გააფართოვონ თავიანთი მუშაობა, რაც ითვალისწინებს ხელმისაწვდომობის გაზრდას ყველასათვის. სერვის-პროვაიდერებს ეძლევათ საშუალება მისცენ კლიენტებს სექსუალური და რეპროდუქციული უფლებების სრული რეალიზების შესაძლებლობა. დეკლარაცია, ასევე, შეასრულებს სახელმწიფოებისათვის მათი პასუხისმგებლობის შეხსენების ინსტრუმენტის ფუნქციას. კერძოდ, მომდევნო გლობალური ინიციატივის დაგეგმვისას, რომელიც ყურადღებას გაამახვილებს სექსუალურ და რეპროდუქციულ ჯანმრთელობასა და უფლებებზე.

დეკლარაციის განმარტებითი პროპაგანდა სამთავრობო ორგანიზაციებს დაეხმარება გრძელვადიანი ვალდებულებების გათვითცნობიერებასა და დასახვაში. აგრეთვე, ამგვარი პროპაგანდა უკეთ გააშუქებს სექსუალურ უფლებებს, საზოგადოებრივ ჯანდაცვასა და განვითარებას შორის არსებული კავშირს.

IPPF, მის მიერ დასახული მიზნების მიღწევისათვის, მუშაობს ადამიანის უფლებების ფარგლებში, რაც მოიცავს ადამიანის ყველა უფლების უნივერსალურობის, ურთიერთკავშირის, ურთიერთდამოკიდებულებისა და განუყოფლობის პრინციპებს. IPPF დარწმუნებულია და აღიარებს, რომ სექსუალური უფლებები ადამიანის უფლებების ერთ-ერთ კომპონენტია და მთლიანობაში, სექსუალობასთან დაკავშირებული უფლებების განვითარებად კომპლექსს წარმოადგენს. კომპლექსს, რომელსაც დიდი წვლილი შეაქვს ყველა ადამიანის თავისუფლების, თანასწორობისა და ღირსების გარანტირებაში.

სექსუალური უფლებები: IPPF დეკლარაცია

პრეამბულა

სექსუალური უფლებები: IPPF დეკლარაცია ეფუძნება ადამიანის უფლებების დაცვის უმნიშვნელოვანეს საერთაშორისო დოკუმენტებს, საერთაშორისო სტანდარტების ავტორიტეტულ ინტერპრეტაციებს და დამატებით უფლებებს, რომლებიც დაკავშირებულია ადამიანის სექსუალობასთან, და თავის მხრივ, IPPF-ის აზრით, ამ უფლებებში იგულისხმება.

დეკლარაციას საფუძვლად უდევს დოკუმენტები, რომლებიც შემუშავებული იქნა გაერთიანებული ერების ადამიანის უფლებების მსოფლიო კონფერენციაზე 1993 წელს; გაერთიანებული ერების მოსახლეობისა და განვითარების საერთაშორისო კონფერენციაზე 1994 წელს; გაერთიანებული ერების ქალთა მეოთხე მსოფლიო კონფერენციაზე 1995 წელს, დოკუმენტში — “გაერთიანებული ერების ათასწლეულის დეკლარაცია და ათასწლეულის განვითარების გეგმები”. მასში, ასევე, ასახულია გაერთიანებული ერების ხელშეკრულებების მონაწილე მხარეებისა და გაერთიანებული ერების სპეციალური მომხსენებლების დასკვნები და რეკომენდაციები, კერძოდ, ჯანდაცვის უმაღლესი ხარისხის მიღწევის უფლებების შესახებ სპეციალური მომხსენებლის მიერ ადამიანის უფლებების დაცვის კომისიისათვის წარმოდგენილი მოხსენება 2004 წელს.

დეკლარაცია ავსებს IPPF წესდებას სექსუალური და რეპროდუქციული უფლებების შესახებ. მისი მიზანია სექსუალური უფლებების ნათლად იდენტიფიცირება და სექსუალობის ყოვლისმომცველი ხედვის მხარდაჭერა. ეს ხედვა მიზნად ისახავს ყველა ადამიანის სექსუალური დამოუკიდებლობის უფლებების პატივისცემას, დაცვასა და წინ წამოწევას და სქესობრივი ჯანმრთელობისა და უფლებების დაცვის ხელშეწყობას არა-დისკრიმინაციის ფარგლებში. IPPF დარწმუნებულია, რომ ჯანმრთელობის დაცვა წარმოადგენს ადამიანის ერთ-ერთ ფუნდამენტურ უფლებას, რომელიც აუცილებელია ადამიანის ყველა სხვა უფლებით სარგებლობისათვის. იგი, ასევე, დარწმუნებულია, რომ სექსუალური და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის დაცვა წარმოადგენს ყველა ადამიანის უფლებას, ჰქონდეს ფიზიკური და სულიერი ჯანმრთელობის შეძლებისდაგვარად უმაღლესი სტანდარტი.

სქესობრივი ჯანმრთელობის მიღწევა თუ შენარჩუნება შეუძლებელია სექსუალური უფლებების გარეშე, მაგრამ, სექსუალური უფლებები მოიცავს ჯანმრთელობასთან დაკავშირებულ უფლებამოსილებაზე მეტს. სექსუალური უფლებები ეხება სპეციალურ ნორმებს, რომლებიც წარმოიქმნება მაშინ, როდესაც ადამიანის არსებული უფლებები სექსუალობაზე ვრცელდება. ეს უფლებები მოიცავს ყველა ადამიანის თავისუფლებას, თანასწორობას, კერძო ცხოვრების ხელშეუხებლობას, დამოუკიდებლობასა და ღირსებას; იმ პრინციპებს, რომლებიც აღიარებულია მრავალ საერთაშორისო დოკუმენტში, რომლებიც კონკრეტულად სექსუალობას ეხება.

სექსუალური უფლებები გვთავაზობს მიდგომას, რომელიც მოიცავს და სცილდება კიდევ კონკრეტული ინდივიდუალობების დაცვას. სექსუალური უფლებები წარმოადგენს ისეთი პირობების გარანტიას, რომლებშიც შესაძლებელია სექსუალობის გამოხატვა ყოველგვარი იძულების, დისკრიმინაციის, ძალადობის გარეშე და ღირსებისადმი პატივისცემის კონტექსტში.

IPPF აღიარებს, რომ სექსუალობა ადამიანობის ერთ-ერთი ცენტრალური ასპექტია მთელი სიცოცხლის განმავლობაში. მიუხედავად იმისა, რომ სექსუალობა შეიძლება მოიცავდეს ყველა მომდევნო განზომილებას, ყველა მათგანის გამოცდილება თუ გამოხატვა ყოველთვის არ ხდება. ეს არის განვითარებადი კონცეფცია, რომელიც მოიცავს სექსუალურ აქტივობას, გენდერულ ინდივიდუალობებს, სექსუალურ ორიენტაციას, ეროტიზმს, სიამოვნებას, ინტიმურობასა და რეპროდუქციას. იგი შედგება ბიოლოგიური, ფსიქოლოგიური, სოციალური, ეკონომიკური, პოლიტიკური, კულტურული, ეთიკური, სამართლებრივი, ისტორიული, რელიგიური და სულიერი ფაქტორებისაგან. სექსუალობის განცდა და გამოხატვა ხდება ფიქრებში, ფანტაზიებში, სურვილებში, რწმენაში, დამოკიდებულებებში, ღირებულებებში, ქცევებში, პრაქტიკებში და ურთიერთობებში.

IPPF-სათვის ცნობილია, რომ სექსუალობის ბევრი გამოხატულება არარეპროდუქციულია და რომ სექსუალობის გლობალური ცნობიერება განვითარებადი. ამდენად, IPPF აღიარებს სექსუალური უფლებების კონკრეტული, არა რეპროდუქციული უფლებებისა და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის ქვეჯგუფად იდენტიფიცირების საჭიროებას. IPPF აღიარებს, რომ სექსუალური უფლებების ნებადამრთველი პირობების შექმნის ვალდებულება ავსებს მის უფრო ფართო ვალდებულებას. ამგვარი ვალდებულება მოიცავს ლოკალურ და გლობალურ ბრძოლას თანასწორობისათვის რეგრესის, მშვიდობის, ზოგადი, სოციალური და საერთაშორისო წესრიგის უფლების ხელმისაწვდომობის თვალსაზრისით, როდესაც შესაძლებელია ყველა ადამიანის ღირსების, უფლებებისა და თავისუფლების სრულად რეალიზება.

სექსუალური უფლებების აღსრულება აუცილებელია ინდივიდის, როგორც ეკონომიკური, სოციალური, კულტურული და პოლიტიკური განვითარების პროცესის სუბიექტის, აქტიური მონაწილისა და ბენეფიციარის პრიორიტეტულობისათვის. რომელშიც შესაძლებელია ადამიანის ყველა უფლებისა და ფუნდამენტური თავისუფლების სრულად რეალიზება. IPPF დარწმუნებულია, რომ უფლებებით სარგებლობისათვის საჭირო პირობების შექმნის ერთ-ერთი მთავარი ასპექტის საფუძველს წარმოადგენს ანგარიშვალდებული სტრუქტურების განვითარება. ასეთი სტრუქტურები უნდა უზრუნველყოფდნენ არა მარტო ინდივიდუალურ სამართლებრივ დაცვასა და კომპენსაციას, არამედ,

ასევე, იმ ძალაუფლების, პრაქტიკისა და მნიშვნელობის მექანიზმებით დაინტერესებას, რომლებიც იწვევენ სექსუალური უფლებების დარღვევას. IPPF აღიარებს, რომ სწორედ ეს აძლევს საფუძველს მისი მომსახურებების განევისა და განმარტებით-პროპაგანდისტულ ძალისხმევას. ამდენად, IPPF მის წევრ-ასოციაციებს ურჩევს: დეკლარაცია, მათი საქმიანობის მთელს პროცესში, სახელმძღვანელოდ გამოიყენონ სექსუალური უფლებების პატივისცემის, დაცვისა და წინ წამოწევისათვის. ასევე ვალდებულების ინტეგრირებისა და მათი მიმდინარე პოლიტიკის, სტრატეგიებისა და პროგრამების განმტკიცებისა და გაფართოებისთვის.

დეკლარაცია წარმოადგენს სტრუქტურას, რომელიც ხელს უწყობს ადამიანის საბაზო უფლებების სექსუალობაზე გავრცელების გათვითცნობიერების ხარისხის ამაღლებას. ფედერაციის ყველა კომპონენტს ძალუძს ამ სტრუქტურისა და მისი საბაზო პრინციპების გაერთიანება თავის საქმიანობაში, მომსახურებებსა და პროგრამებში. ამ ღონისძიების დანერგვით, უკეთ იქნება შესრულებული სექსუალური უფლებების წინ წამოწევისა და დაცვის პასუხისმგებლობა, განმტკიცებული და გაფართოებული იქნება მისი მიმდინარე პოლიტიკები და სტრატეგიები. IPPF ემხრობა ადამიანის უნივერსალური, ხელშეუვალი და განუყოფელი უფლებების, მათ შორის სექსუალური უფლებების ხედვას. თუმცა, იგი აღიარებს, რომ ამა თუ იმ ქვეყანაში არსებულმა პირობებმა შეიძლება გარკვეული შემაფერხებელი ზეგავლენა მოახდინოს წინამდებარე დეკლარაციაში განსაზღვრული პრინციპებისა და უფლებების განხორციელებაზე. ასეთი სიტუაციების განსაზღვრისა და მხედველობაში მიღების მიზნით სპეციალური პროცესები იქნება განხორციელებული.

სექსუალური უფლებები: IPPF დეკლარაცია IPPF მმართველი კომიტეტის მიერ 2008 წლის 10 მაისს იქნა მიღებული.

ზოგადი პრინციპები

IPPF ელის, რომ ყველა წევრი-ასოციაცია გაიზიარებს ფედერაციის მისიას, ხედვასა და ღირებულებებს, მათ შორის, იმ პრინციპებს, რომლებიც საფუძვლად უდევს წინამდებარე დეკლარაციას და გაერთიანებულია მასში. ეს პრინციპები ასახული უნდა იქნას იმ პროგრამებსა და სტრატეგიებში, რომლებიც ფედერაციის კომპონენტების მიერ იქნა შემუშავებული იმ სექსუალური უფლებების წინ წამოწევის, დაცვისა და აღსრულების მიზნით, რომლებიც მითითებულია წინამდებარე დეკლარაციის შემდეგი დასახელების ნაწილში: **სექსუალური უფლებები არის ადამიანის უფლებები, რომლებიც სექსუალობასთან არის დაკავშირებული.**

პრინციპი 1

სექსუალობა არის ყოველი ადამიანის პიროვნების ერთ-ერთი განუყოფელი ნაწილი. ამის გათვალისწინებით, აუცილებელია ისეთი გარემოს შექმნა, რომელშიც თითოეულ ადამიანს შეეძლება ყველა სექსუალური უფლებებით სარგებლობა განვითარების პროცესის ფარგლებში.

მიუხედავად იმისა, რომ ცალკეული პირების სექსუალობის განცდა ისეთი გზებით ხდება, რომლებიც განსხვავდება ერთმანეთისაგან შიდა და გარე ფაქტორებზე დამოკიდებულებით, ადამიანის სექსუალობასთან დაკავშირებული უფლებები, მათი დაცვა და წინ წამოწევა უნდა წარმოადგენდეს თითოეული ადამიანის ყოველდღიური არსებობის ნაწილს, სადაც არ უნდა იმყოფებოდეს იგი. სექსუალური უფლებები არის ადამიანის უნივერსალური უფლებები, რომლებსაც საფუძვლად უდევს ყველა ადამიანის თავისუფლება, ღირსება და თანასწორობა. სიღარიბე არის სექსობრივი ჯანმრთელობის გაუარესებისა და სექსუალური უთანასწორობისა და გამოწვევების როგორც მიზეზი, ისე შედეგი. პროგრამის დაგეგმვა უნდა მოიცავდეს სიღარიბის კავშირს აღნიშნულ პრობლემებთან და მის როლს ადამიანის უფლებებით სარგებლობასა და მათ ხელყოფაში განსაკუთრებით, მის ზეგავლენას სექსუალურ უფლებებზე.

უთანასწორობა. გენდერული უთანასწორობისა და ცუდი ჯანმრთელობის პრობლემების გადაჭრას უნდა ისახავდეს მიზნად განვითარების ყველა პროექტი, პროგრამა და სტრუქტურა – რომელიც შემუშავებულია ათასწლეულის განვითარების მიზნების საფუძვლად. ათასწლეულის განვითარების გეგმების მიღწევა – დედების ჯანმრთელობის გაუმჯობესება, ბავშვთა სიკვდილიანობის შემცირება, გენდერული თანასწორობის ხელშეწყობა და ბრძოლა ჰივ და შიშს-ის წინააღმდეგ – სხვა მიზნებს შორის, პირდაპირდამოკიდებულებაშია სექსობრივი ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურებების საყოველთაო ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფასა და სექსუალური უფლებების დაცვასთან. სექსუალური

და რეპროდუქციული უფლებების დაცვის წესდების შესაბამისად, IPPF ადასტურებს, რომ ადამიანი არის განვითარების ცენტრალური სუბიექტი და აღიარებს ისეთი ხელსაყრელი გარემოს შექმნის მნიშვნელობას, რომელშიც თითოეულ ადამიანს შეეძლება სექსუალური უფლებებით სარგებლობა, რათა შესძლოს აქტიური მონაწილეობის მიღება ეკონომიკური, სოციალური, კულტურული და პოლიტიკური განვითარების პროცესში. სექსუალობა არის ადამიანისა და სოციალური ცხოვრების ერთ-ერთი ასპექტი, რომელიც მოიცავს სხეულს, გონებას, პოლიტიკას, ჯანმრთელობასა და საზოგადოებას. სექსუალური უფლებები მოიცავს გამოხატვით, ასოციაციურ და მონაწილეობით ელემენტებს და მჭიდროდ არის დაკავშირებული ერთიანობასა და დამოუკიდებლობასთან. სექსუალური უფლებების აღიარებისა და მათი გარანტირებისათვის ვალდებულების დაკისრებით IPPF ადასტურებს, რომ ამ უფლებების პატივისცემა, დაცვა და აღსრულება მოითხოვს ყურადღების მიქცევას ყველა ამ სფეროსა და ელემენტზე; რაც, თავის მხრივ, წარმოადგენს ადამიანური აქტივობის კერძო და საჯარო სფეროებში მიმდინარე ისტორიული პროცესების ნაწილს.

პრინციპი 2

თვრამეტ წლამდე ასაკის ადამიანებისათვის გარანტირებული უფლებები და დაცვის საშუალებები განსხვავდება მოზრდილების უფლებებისა და დაცვის საშუალებებისაგან.

ეს უფლებები და დაცვა უნდა ითვალისწინებდეს ცალკეული ბავშვის განვითარებად უნარს, თავად ისარგებლოს საკუთარი უფლებებით. IPPF აღიარებს, რომ თვრამეტ წლამდე ასაკის ადამიანებისათვის გარანტირებული უფლებები და დაცვის საშუალებები, საერთაშორისო და ეროვნული კანონების შესაბამისად, ზოგჯერ განსხვავდება მოზრდილების უფლებებისაგან. ეს განსხვავებები უკავშირდება ადამიანის უფლებების ყველა ასპექტს, მაგრამ მოითხოვს კონკრეტულ მიდგომებს სექსუალური უფლებების მიმართ. IPPF გამომდინარეობს ის მოსაზრებიდან, რომ თვრამეტ (18) წლამდე ასაკის ადამიანები უფლებების მფლობელები

არიან და რომ ჩვილობის, ბავშვობისა და მოზარდობის სხვადასხვა მომენტში გარკვეული უფლებები და დაცვის საშუალებები მეტ ან ნაკლებ მნიშვნელობას იძენენ.

ბავშვის უფლებების შესახებ კონვენციის მე-5 მუხლის თანახმად, ბავშვზე პასუხისმგებელი მშობლების ან მეურვეების მიერ მიცემული მიმართულება თუ განეული ხელმძღვანელობა უნდა ითვალისწინებდეს ბავშვისთვის შესაძლებლობას, თავად ისარგებლოს საკუთარი უფლებებით. ბავშვთა განვითარებადი შესაძლებლობების კონცეფცია მოითხოვს ბალანსს შემდეგს შორის: ბავშვების აღიარება აქტიურ პიროვნებად საკუთარ ცხოვრებაში, რომლებიც იმსახურებენ პატივისცემას, როგორც მოქალაქეები, როგორც ხალხი და მათი აღიარება უფლებების მატარებლებად, რომელთა დამოუკიდებლობა სულ უფრო და უფრო იზრდება. ამავე დროს, ბავშვებს უფლება აქვთ, დაცულნი იყვნენ მათი დაუცველობის ხარისხის შესაბამისად. ეს კონცეფცია აღიარებს, რომ დაცვის ხარისხი ისეთ საქმიანობაში მონაწილეობისაგან, რომელიც შეიძლება საზიანო აღმოჩნდეს ბავშვებისათვის, შემცირდება მათი განვითარებადი შესაძლებლობის მიხედვით. გარდა ამისა, განვითარებადი შესაძლებლობის პრინციპი აერთიანებს პატივისცემას ბავშვებისა და მათი ღირსების მიმართ. ანიჭებს მათ უფლებას, დაცულნი იყვნენ ზიანის ნებისმიერი ფორმისაგან, თუმცა, ამავე დროს აღიარებს მათი წვლილის მნიშვნელობას მათივე დაცვაში..

საზოგადოებამ უნდა შექმნას ისეთი გარემო, რომელშიც ოპტიმალური შესაძლებლობების მიღწევა და უფრო დიდი პატივისცემა იქნება გამოხატული ბავშვების საკუთარ ცხოვრებაში მონაწილეობის, პასუხისმგებლობისა და გადაწყვეტილებების მიღების პოტენციალის მიმართ. ბავშვების უფლებებსა და სხვა ინტერესებს შორის ურთიერთკავშირს რამდენიმე უმთავრესი პრინციპი არეგულირებს. მათ შორისაა: თვრამეტ წლამდე ასაკის პირების აღქმა უფლებების მფლობელებად; ბავშვის საუკეთესო ინტერესების დაცვა; ბავშვის განვითარებადი შესაძლებლობები; არა-დისკრიმინაცია და პასუხისმგებლობა კეთილდღეობისათვის შესაფერისი პირობების უზრუნველყოფაზე. სექსუალური უფლებების კონტექსტში, ეს პრინციპები მოითხოვს ინდივიდუალიზებულ მიდგომას, რომელშიც ასახულია სიმწიფის დემონსტრაცია და იმ გარკვეული გარემოებების გათვალისწინება, როგორიცაა ბავშვის თუ მოზარდის სპეციფიური ცნობიერება, აქტივობა, ფიზიკური და სულიერი ჯანმრთელობის მდგომარეობა, ურთიერთობა მშობლებთან ან სხვა დაინტერესებულ პირებთან და არსებული პრობლემების ხასიათი.

პრინციპი 3

არა-დისკრიმინაცია საფუძვლად უდევს ადამიანის ყველა უფლების დაცვასა და ხელშეწყობას.

IPPF ადასტურებს, რომ არა-დისკრიმინაციის სტრუქტურა საფუძვლად უდევს ადამიანის ყველა უფლების დაცვასა და ხელშეწყობას. ეს სტრუქტურა კრძალავს რაიმე სახის გამორჩევას, გამორიცხვას თუ შეზღუდვას სქესის, ასაკის, გენდერის, გენდერული იდენტიფიკაციის, სექსუალური ორიენტაციის, ოჯახური მდგომარეობის, სქესობრივი ისტორიის – რეალურის თუ საეჭვოს, რასის, კანის ფერის, ეთნიკური წარმომავლობის, ენის, რელიგიის, პოლიტიკური თუ სხვა შეხედულების გამო. არა-დისკრიმინაციის სტრუქტურა ასევე კრძალავს გამორჩევას ეროვნული, სოციალური თუ გეოგრაფიული წარმოშობის ნიშნით. ასევე დაუშვებელია გამორჩევა ქონების, დაბადების, ფიზიკური თუ გონებრივი ინვალიდობის, ჯანმრთელობის – მათ შორის აივ – მდგომარეობის და სამოქალაქო, პოლიტიკური, სოციალური თუ სხვა მდგომარეობის გამო. ამგვარი სტრუქტურის მიზანია პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, სოციალურ, კულტურულ, სამოქალაქო თუ სხვა სფეროში ადამიანის უფლებებისა და ფუნდამენტური თავისუფლებების თანასწორი აღიარება. მიუღებელია ამ უფლებების ხელყოფა ან მათი გამოყენებისათვის ბარიერის შექმნა.

დისკრიმინაცია, სექსუალური უფლებების თვალსაზრისით, შეიძლება გამოიხატოს კულტურული, ეკონომიკური, პოლიტიკური თუ სოციალური უფლებების უთანასწორო ხელმისაწვდომობაში სქესის, ასაკის, გენდერის, გენდერული იდენტიფიკაციის, სექსუალური ორიენტაციის, ოჯახური მდგომარეობის, სქესობრივი ისტორიის – რეალურის თუ საეჭვოსი, სექსუალური პრაქტიკის ან სექსუალური ორიენტაციის გამო. დისკრიმინაცია გამოიხატება ასევე, ისეთი სექსუალური უფლებების ხელყოფაში, როგორიცაა სქესობრივი ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურებებით სარგებლობა, სრულყოფილი განათლება სექსუალობის სფეროში და სამართლებრივი დაცვა სექსუალური ძალადობის შემთხვევაში, რაც აფერხებს ამა თუ იმ პირის მიერ უფლებებით სარგებლობას სხვა ადამიანებთან თანასწორობის საფუძველზე. ცალკეული პირები სხვადასხვაგვარ ბარიერებს აწყდებიან მათი სექსუალური უფლებებით სარგებლობისას. რეალური თანასწორობა მოითხოვს ამ ბარიერების აღმოფხვრას იმისათვის, რომ ადამიანებმა ისარგებლონ ფუნდამენტური უფლებებითა და თავისუფლებით სხვათა მსგავსად. ეს მოითხოვს განსაკუთრებული ყურადღების მიქცევას მარგინალიზებული და მზრუნველობა-მოკლებული ჯგუფებისათვის.

პრინციპი 4

სექსუალობა და მისგან გამომდინარე სიამოვნება კაცობრიობის არსებობის ერთ- ერთი ცენტრალური ასპექტია, მიუხედავად იმისა, სურს თუ არა ამა თუ იმ პირს გამრავლება

სქესობრივი ჯანმრთელობა მთელს ცხოვრებას მოიცავს. სექსუალობა არის თითქმის ყველა რეპროდუქციული გადანაცვების ერთ-ერთი განუყოფელი ფაქტორი; თუმცა, ამავე დროს, ეს არის ადამიანის სიცოცხლის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ასპექტი, მიუხედავად იმისა, სურს თუ არა მას გამრავლება. სექსუალობა არ არის მხოლოდ რეპროდუქციული ინტერესების დამაკმაყოფილებელი ინსტრუმენტი. რეპროდუქციისაგან დამოუკიდებელი სექსუალობისა და სექსუალობისაგან დამოუკიდებელი რეპროდუქციის უფლება დაცული უნდა იქნას, ხოლო განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს იმ ჯგუფებს, რომლებიც წარსულში თუ ამჟამად ასეთ უფლებებს მოკლებულნი არიან.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება, იყოს ისეთ პირობებში, რომლებშიც შესაძლებელია სიამოვნების მომტანი სექსუალობის განცდა. სიამოვნება ეფუძნება ინდივიდუალურ და ურთიერთობრივ დამოუკიდებლობას, რისთვისაც აუცილებელია, არსებობდეს ისეთი სახელმწიფო პოლიტიკა, რომელიც ეხება სექსუალობის საგანმანათლებლო სფეროს, ჯანმრთელობის დაცვის სამსახურებს, თავისუფლებას იძულებითი და ძალადობრივი ქმედებების გარეშე, ასევე, აუცილებელია ეთიკური ნორმების შემუშავება სამართლიანობის, თანასწორობისა და თავისუფლების საკითხების ირგვლივ. იმის გათვალისწინებით, რომ სიამოვნება სექსუალობის დამახასიათებელ ასპექტს წარმოადგენს, მისი მიღების, გამოხატვისა და დროის განსაზღვრის უფლება არავისთვის არ უნდა იქნას ხელყოფილი.

პრინციპი 5

თითოეული ადამიანის სექსუალური უფლებების გარანტირება მოიცავს თავისუფლებისა და ზიანისაგან დაცვის ვალდებულებას.

სწორედ ძალადობისა და ზიანის ყველა ფორმისაგან დაცულობისა და მათ წინააღმდეგ რეგრესის უფლება ამყარებს სექსუალურ უფლებებს. სექსუალობასთან

დაკავშირებული ზიანი მოიცავს ფიზიკური, სიტყვიერი, ფსიქოლოგიური, ეკონომიკური და სქესობრივი ხასიათის შეურაცხყოფას და, ასევე, ძალადობას ამა თუ იმ პირების მიმართ მათი სქესის, ასაკის, გენდერული იდენტიფიკაციის, სექსუალური ორიენტაციის, ოჯახური მდგომარეობის, სქესობრივი ისტორიისა და ქცევის – რეალურის თუ არარეალური, სექსუალური გამოცდილების გამო და თუ რა სახით ავლენენ ისინი საკუთარ სექსუალობას. ყველა ბავშვს და მოზარდს აქვს სპეციალური უფლება, დაცული იყოს ექსპლოატაციის ყოველგვარი ფორმისაგან. ეს მოიცავს დაცვას სქესობრივი ექსპლოატაციისაგან, ბავშვთა პროსტიტუციისაგან და სქესობრივი შეურაცხყოფის, ძალადობისა და შევიწროების ყოველგვარი ფორმისაგან, მათ შორის, ბავშვის იძულებითი ჩართვა ამა თუ იმ სქესობრივ აქტივობაში თუ პრაქტიკაში და ბავშვების გამოყენება პორნოგრაფიულ წარმოდგენებსა და მასალებში.

პრინციპი 6.

სექსუალური უფლებები შეიძლება ექვემდებარებოდეს მხოლოდ კანონით დადგენილ შეზღუდვებს იმ მიზნით, რომ დაცული იქნას სხვათა უფლებებისა და თავისუფლების, საყოველთაო კეთილდღეობის ადექვატური აღქმა და პატივისცემა ყოველ დემოკრატიულ საზოგადოებაში.

სექსუალური უფლებები, ისევე, როგორც ადამიანის სხვა უფლებები, შეიძლება დაექვემდებაროს მხოლოდ იმ შეზღუდვებს, რომლებიც კანონით არის დადგენილი იმ მიზნით, რომ დაცული იქნას სხვათა უფლებებისა და თავისუფლების, საყოველთაო კეთილდღეობის, საზოგადოებრივი ჯანდაცვისა და წესრიგის ადექვატური აღქმა და პატივისცემა ყოველ დემოკრატიულ საზოგადოებაში ადამიანის უფლებების შესახებ კანონის შესაბამისად. ასეთი შეზღუდვები უნდა იყოს არა-დისკრიმინაციული, აუცილებელი და პროპორციული ლეგიტიმური მიზნის მიღწევისათვის. სექსუალური უფლებების გამოყენება უნდა ხელმძღვანელობდეს პირად და სოციალურ ინტერესებს შორის დინამიური ურთიერთობის, ხედვის მრავლობითობის არსებობის აღიარებას, თანასწორობის, ღირსებისა და განსხვავებულობის მიმართ პატივისცემის გარანტირების საჭიროებას.

პრინციპი 7.

პატივისცემის, დაცვისა და აღსრულების ვალდებულება ვრცელდება ყველა სექსუალურ უფლებასა და თავისუფლებაზე

სექსუალური უფლებები და თავისუფლებები მოიცავს ძირითად სამართლებრივ მოთხოვნებს და ამ მოთხოვნების დაკმაყოფილების საშუალებების ხელმისაწვდომობას. ისევე, როგორც ადამიანის სხვა უფლებების შემთხვევაში, სახელმწიფოებს შემდეგი ვალდებულებები ეკისრება: ყველა ადამიანის სექსუალური უფლებების პატივისცემა, დაცვა და აღსრულება. პატივისცემის ვალდებულება სახელმწიფოებისაგან მოითხოვს, თავი შეიკავონ პირდაპირი თუ არაპირდაპირი ჩარევისაგან ამა თუ იმ უფლებაში, ამ შემთხვევაში, სექსუალურ უფლებებში. დაცვის ვალდებულება სახელმწიფოებისაგან მოითხოვს, მიიღონ ისეთი ზომები, რომლებიც მესამე მხარეს არ აძლევენ ადამიანის უფლებების გარანტიებში ჩარევის უფლებას.

აღსრულების ვალდებულება სახელმწიფოებისაგან მოითხოვს, მიიღონ სათანადო საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული, საბიუჯეტო, სასამართლო, სარეკლამო და სხვა ზომები უფლებების სრული რეალიზაციის მიზნებისათვის. მიუხედავად იმისა, რომ სახელმწიფო რჩება უპირველეს პასუხისმგებელ პირად ადამიანის უფლებების პატივისცემის, დაცვისა და აღსრულების სფეროში, სამოქალაქო საზოგადოების სხვა წევრებს, რომელთა ქმედებები თუ შეცდომები უარყოფით ზეგავლენას ახდენს სექსუალური უფლებებით სარგებლობაზე, ასევე, გარკვეული პასუხისმგებლობა უნდა დაეკისროთ. ეს შეიძლება მოიცავდეს სხვა სახელმწიფოებს, ტრანს-სასაზღვრო ორგანოებსა და პროგრამებს, რომლებიც მუშაობენ დახმარების განევის მიზნით, უსაფრთხოების დაცვის სტრუქტურებს და სხვა ალიანსებს, ასევე, არასახელმწიფო ორგანოებს, რომლებიც მოიცავენ როგორც კომერციულ, ისე არამომგებიან და რელიგიურ საზოგადოებებს და, ასევე, ცალკეულ პირებს. აქედან გამომდინარე, სახელმწიფოებმა თავი უნდა შეიკავონ ადამიანის სექსუალური უფლებების დარღვევისა ან ამ უფლებებში ჩარევისაგან, უნდა დაიცვან ეს უფლებები მესამე მხარის მიერ ხელყოფისა და დარღვევისაგან და უნდა მიიღონ პოზიტიური ზომები და ქმედებები. ამგვარი ზომებია ეფექტური, თანამგრძნობი და პასუხისმგებელი დანესებულებების შექმნა და რესურსების განაწილება სექსუალური უფლებების რეალიზების მიზნებისათვის.

IPPF ვალდებულებას იღებს, გააკეთოს ყველაფერი, რაც მის ძალაშია, იმისათვის, რომ დაარწმუნოს ყველა წევრი-ასოციაცია, საკუთარი როლი შეასრულოს სექსუალური უფლებების პატივისცემის დაცვასა და აღსრულებაში, მათი საკანონმდებლო, ადმინისტრაციული, საბიუჯეტო და სხვა პოლიტიკისა და პრაქტიკის ფარგლებში.

სექსუალური უფლებები არის ადამიანის უფლებები, რომლებიც დაკავშირებულია სექსუალობასთან

IPPF ადასტურებს, რომ სექსუალური უფლებები არის ადამიანის უფლებები. სექსუალური უფლებები შედგება იმ უფლებებისაგან, რომლებიც დაკავშირებულია სექსუალობასთან და რომლებიც გამომდინარეობს ყველა ადამიანის თავისუფლების, თანასწორობის, კერძო ცხოვრების ხელშეუხებლობის, დამოუკიდებლობის, პირადი ხელშეუხებლობისა და ღირსების უფლებებიდან.

მრავალი საერთაშორისო დოკუმენტი, ნორმა თუ სტანდარტი, აღიარებს იმ მნიშვნელოვან პრინციპებს, რომლებიც სექსუალობასთან არის დაკავშირებული.

სექსუალური უფლებები არის სპეციფიური ნორმები, რომლებიც წარმოიქმნება მაშინ, როდესაც ადამიანის უფლებები ვრცელდება სექსუალობაზე. სექსუალური უფლებები იცავს ამა თუ იმ თავისებურებას, მაგრამ სცდება ამ ფარგლებს და იცავს ყველა ადამიანის უფლებას, ჰქონდეს შესაძლებლობა, აღასრულოს და გამოხატოს საკუთარი სექსუალობა, სხვა ადამიანების უფლებების სათანადო დაცვით და არა-დისკრიმინაციის კონცეფციის ფარგლებში.

შემდეგი(ქვემოთ ჩამონათვალი), სექსუალური უფლებები ადამიანის უფლებების საბაზო და დამკვიდრებულ პრინციპებს ავრცელებს ადამიანის სექსუალობის სფეროზე. მათი გამოყენება განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ღარიბი, მარგინალიზებული, სოციალურად უგულებელყოფილი და მზრუნველობა-მოკლებული ჯგუფებისათვის, მიუხედავად იმისა, რომ ამგვარი მახასიათებლები შორეულ თუ ახლო წარსულს ეკუთვნის. იმის გათვალისწინებით, რომ IPPF ადასტურებს ადამიანის უფლებების უნივერსალურობას, ურთიერთ-კავშირს, ურთიერთდამოკიდებულებასა და განუყოფლობას, ის თანმიმდევრობა, რომლითაც შემდეგი სექსუალური უფლებები გაერთიანებულია წინამდებარე დეკლარაციაში, არ გულისხმობს რაიმე კონკრეტულ იერარქიას. შემდეგი(ქვემოთ ჩამონათვალი) მუხლების განხორციელება უნდა ითვალისწინებდეს მათ წინამორბედ ზოგად პრინციპებს.

მუხლი 1.

თანასწორობის უფლება, კანონის თანასწორი დაცვა და თავისუფლება დისკრიმინაციის ყოველგვარი ფორმისაგან, რომელიც ეფუძნება სექსს, სექსუალობას ან სქესს.

- ყველა ადამიანი იბადება თავისუფალი და თანასწორი - ღირსებისა და უფლებების თვალსაზრისით. ყველა ადამიანს უნდა ჰქონდეს უფლება, კანონით თანასწორად იქნას დაცული დისკრიმინაციის ყოველგვარი ფორმისაგან, რომელიც ეფუძნება მათ სექსუალობას, სქესს თუ სქესს;
- ყველა ადამიანისათვის გარანტირებული უნდა იქნას ისეთი გარემო, რომელშიც ყველას თანასწორად შეუძლია სახელმწიფოს მიერ მინიჭებული უფლებებით სარგებლობა და მათი გამოყენება. სახელმწიფოებმა და სამოქალაქო საზოგადოებებმა უნდა მიიღონ ზომები, რომ ხელი შეეწყოს სოციალური და კულტურული პრაქტიკის მოდიფიკაციას, რომელიც ეფუძნება ქალებისა და მამაკაცების სტერეოტიპულ როლს ან სქესის თუ გენდერული გამოხატვების სრულფასოვნება-არასრულფასოვნების მოსაზრებებს.
- ყველა ადამიანს აქვს უფლება, იმუშაოს, მიიღოს განათლება, ჯანდაცვის მომსახურებები, სოციალური დაცვა და სხვა ეკონომიკური, სოციალური თუ კულტურული უფლებები; ასევე, ის საშუალებები, მომსახურებები და პირობები, რომლებიც აუცილებელია მათი რეალიზებისათვის, რაიმე მიზეზით დისკრიმინაციის გარეშე.
- ყველა ადამიანს უნდა მიენიჭოს სამართლებრივი ფუნქცია და შესაძლებლობები ამ ფუნქციის განსახორციელებლად, თანასწორი უფლებები ხელშეკრულებების გასაფორმებლად და ქონების სამართავად, ასევე, თანასწორი დამოკიდებულება სასამართლო პროცესისა თუ ტრიბუნალის ნებისმიერ ეტაპზე.
- ყველა ადამიანს ერთნაირი უფლება უნდა ჰქონდეს იმ კანონის თვალსაზრისით, რომელიც ეხება ადამიანების გადაადგილებას და მის მიერ საცხოვრებლის არჩევის თავისუფლებას, ყოველგვარი დისკრიმინაციის გარეშე.

მუხლი 2.

მონაწილეობის უფლება, სქესის, სექსუალობის თუ გენდერის მიუხედავად.

- ყველა ადამიანს აქვს უფლება, იცხოვროს ისეთ გარემოში, რომელშიც შესაძლებელია აქტიური, თავისუფალი და აზრიანი მონაწილეობა და საკუთარი წვლილის შეტანა ადამიანის სიცოცხლის სოციალურ, ეკონომიკურ, კულტურულ და პოლიტიკურ ასპექტებში ადგილობრივ, ეროვნულ, რეგიონალურ და საერთაშორისო დონეზე. ეს მუხლი შესაძლებელს ხდის ადამიანის უფლებებისა და ფუნდამენტური თავისუფლებების რეალიზებას.
- ყველა ადამიანს აქვს უფლება, მონაწილეობა მიიღოს ისეთი პოლიტიკის შემუშავებასა და განხორციელებაში, რომელიც ადგენს მის კეთილდღეობას, სქესობრივ და რეპროდუქციულ ჯანმრთელობას, ფორმალური თუ არაფორმალური ბარიერების გარეშე, მაგალითად, ქორწინების კვალიფიკაციები, აივ მდგომარეობასთან დაკავშირებული პირობები ან დისკრიმინაციული გენდერული ნორმები, სტერეოტიპები და ცრურწმენები, რომლებიც გამოიწვიავენ ან ზღუდავენ ადამიანების მონაწილეობას გენდერული და სქესობრივი თავისებურებების მოსაზრების გამო.
- ხალგაზრდობას, რომელსაც ხშირად გამოიწვიავენ, უნდა ჰქონდეს მონაწილეობისა და პროტაგონისტობის უფლება ცვლილებების განხორციელების პროცესში. მათ უნდა ჰქონდეთ იმის საშუალება, რომ გარკვეული წვლილი შეიტანონ და პასუხისმგებლობა გაიზიარონ იმ პოლიტიკისა და პროგრამების შემუშავებაში, რომლებიც ეხება სქესობრივი და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის დაცვას, ხელშეწყობასა და აღსრულებას.
- ყველა ადამიანს უნდა ჰქონდეს შესაძლებლობა, მონაწილეობა მიიღოს საზოგადოებრივ და პოლიტიკურ ცხოვრებაში, მათ შორის, დაიკავოს სახელმწიფო თანამდებობა და შეასრულოს საჯარო ფუნქციები, ყოველგვარი დისკრიმინაციის გარეშე.
- მონაწილეობის აუცილებელი პირობაა, რომ ყველა ადამიანს ჰქონდეს გადაადგილებისა და სამშობლოდან წასვლის თუ სამშობლოში დაბრუნების უფლება, ასევე, იმ დოკუმენტების თანასწორი ხელმისაწვდომობა, რომლებიც აუცილებელია ამგვარი გადაადგილებისა და მგზავრობისთვის, ყოველგვარი დისკრიმინაციის გარეშე.

მუხლი 3.

სიცოცხლის, თავისუფლების, დაცვისა და ხელშეუხებლობის უფლებები.

- ყველა ადამიანს აქვს თავისუფლებისა და სიცოცხლის უფლება. უფლება, არ დაექვემდებაროს წამებას, არა-ჰუმანურ და ღირსების შემლახველ მოპყრობას, განსაკუთრებით, დისკრიმინაციის საფუძველზე. ყოველ ადამიანს უნდა ჰქონდეს უფლება, საკუთარი სექსუალობა განკარგოს ძალადობისა თუ იძულების გარეშე.
 - ყველა ადამიანს აქვს სიცოცხლისა და სხეულის ინტეგრირებულობის უფლება. ამ უფლებას საფრთხეს ან რისკს არ უნდა უქმნიდეს ოჯახის „ღირსებისათვის მიყენებული შეურაცხყოფის შურისძიება“.
- ადამიანი არ უნდა დაექვემდებაროს სასამართლო თუ არასასამართლო მკვლელობას, დასჯას სხეულზე ზიანის მიყენების სახით, მისი სქესობრივი წარსულის ან ქცევის, გენდერული თავისებურების ან თვითგამოხატვის გამო.
- ქალის სიცოცხლე და ჯანმრთელობა არ უნდა იქნას დაყენებული რისკის ქვეშ სამედიცინო დახმარების გაუწევლობის გამო, მისი ფიზიკური თუ გონებრივი მდგომარეობის მიზეზით. ან სხვა მიზეზებით, რომლებიც კონკურენტულ მნიშვნელობას ანიჭებენ მის ნაყოფს, რომელსაც იგი შეიძლება ატარებდეს. (ან მიზეზით, სადაც ორსულობის შემთხვევაში, პრიორიტეტი ენიჭება ნაყოფს.)
- ქალს არ უნდა მიესაჯოს იძულებითი დედობა მისი სექსუალობის გამოყენების შედეგად.
- ყველა ადამიანს აქვს უფლება, თავისუფალი იყოს ზიანის მომტანი ტრადიციული წესებისაგან, მათ შორის იგულისხმება ქალის სასქესო ორგანოების დაზიანება და იძულებითი ან ნაადრევი ქორწინება.
- ყველა ადამიანს აქვს უფლება, გათავისუფლდეს ძალადობისგან, მათ შორის, ფიზიკური, სიტყვიერი, ფსიქოლოგიური თუ ეკონომიკური შეურაცხყოფის ყოველგვარი ფორმისაგან, სექსუალური შევიწროებისაგან, გაუპატიურებისა და იძულებითი სქესის სხვა ფორმებისგან ქორწინების ფარგლებში თუ მის ფარგლებს გარეთ, შეიარაღებულ კონფლიქტში თუ პატიმრობაში.
- ყველა ადამიანს, მათ შორის ყველა სქესის სექს-მუშაკებს, აქვს უფლება, რეალური თუ საეჭვო სექსუალური აქტივობის შემთხვევაში, არ დაექვემდებაროს

ძალადობის რისკს, რომელიც შექმნილია სტიგმასა და დისკრიმინაციის შედეგად მისი სქესის, სექსუალობის თუ გენდერის გამო.

არავინ უნდა დაექვემდებაროს თვითნებურ დაკავებას, ან თვითნებური თუ დისკრიმინატორული სანქციების დაკისრებას სისხლის სამართლის იმ არაზუსტი და ბუნდოვანი დებულებების დარღვევისათვის, რომლებიც ეხება შეთანხმებულ სექსს.

ადამიანის სექსუალური არჩევანი, პრაქტიკა თუ გამოხატვა, მათ შორის, სექს-სამუშაოს რეალური თუ საეჭვო პრაქტიკა, არ უნდა იქცეს ძალადობის, შეურაცხყოფის და შევიწროების გამართლების, პატიების ან დასჯის შერბილების ფაქტორად.

ყველა მიგრანტისა და მიგრანტი მუშაკისათვის, განსაკუთრებით ახალგაზრდების, ქალებისა და ტრანსგენდერებისათვის, იმ ქვეყანაში, რომელშიც ისინი ცხოვრობენ და მუშაობენ, ხელმისაწვდომი უნდა იყოს მათი სექსუალური თუ გენდერული გამოხატვის გამო სხეულის დაზიანების, ძალადობისა და შეურაცხყოფისაგან დაცვის საშუალებები. ასევე მნიშვნელოვანია მათი სქესობრივი ჯანმრთელობისა და უფლებების დაცვა და აღსრულება.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება, ითხოვოს და ისარგებლოს თავშესაფრით დევნის დროს, მათ შორის, ისეთი დევნის დროს, რომელიც გამოწვეულია სახელმწიფოს ქმედებებით ან არასაკმარისი ზომების მიღებით ადამიანის სერიოზული შეურაცხყოფის წინააღმდეგ, როცა ეს შეურაცხყოფა მიყენებულია მისი სქესის, გენდერის, გენდერული ინდივიდუალობის, სქესობრივი წარსულის თუ ქცევის, სექსუალური ორიენტაციის, ან აივ მდგომარეობის ნიადაგზე.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება, არ დაექვემდებაროს გაყვანას, ექსტრადიციას თუ გადასახლებას ან ამის საფრთხეს ისეთ სახელმწიფოში, რომელშიც იგი შეიძლება განიცდიდეს დასაბუთებულ შიშს დევნის გამო მისი სქესის, გენდერული ინდივიდუალობის, სექსუალური წარსულის, ქცევის, სექსუალური ორიენტაციის ან აივ მდგომარეობის ნიადაგზე.

მუხლი 4.

კერძო ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლება.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება, არ დაექვემდებაროს თვითნებურ ჩარევას მის კერძო ცხოვრებაში, ოჯახში, სახლში, დოკუმენტებსა თუ კორესპონდენციაში და კერძო ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლებაში, რომელიც აუცილებელია სქესობრივი დამოუკიდებლობის განცდისათვის.

ყველა ადამიანს აქვს სექსუალური დამოუკიდებლობის უფლება. მას უნდა შეეძლოს გადანაცვტილებების მიღება მისი სექსუალობის, სექსუალური ქცევისა და ინტიმურობის შესახებ, ყოველგვარი თვითნებური ჩარევის გარეშე.

ვის გარეშე.

ყველა ადამიანს აქვს კონფიდენციალობის უფლება სქესობრივი ჯანდაცვის მომსახურებებთან დაკავშირებით და, ზოგადად, იმ ინფორმაციის დაცვის უფლება, რომელიც მის აივ-სტატუსს ეხება. მას აქვს უფლება, დაცული იქნას თვითნებური გამჟღავნებისაგან (მხილებისგან), ნებადართული შეზღუდვების ფარგლებში და ყოველგვარი დისკრიმინაციის გარეშე.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება, გააკონტროლოს იმ ინფორმაციის გამჟღავნება, რომელიც ეხება მის სქესობრივ არჩევნებს, წარსულს, სექსუალურ პარტნიორებს, ქცევას და სექსუალობასთან დაკავშირებულ სხვა საკითხებს.

მუხლი 5.

პერსონალური დამოუკიდებლობისა და კანონის წინაშე აღიარების უფლება.

ყველა ადამიანს აქვს კანონის წინაშე აღიარებისა და სექსუალური თავისუფლების უფლება, რომელიც მოიცავს ადამიანის შესაძლებლობას, თავად გააკონტროლოს და გადანაცვტიტოს სექსუალობასთან დაკავშირებული საკითხები, აირჩიოს სექსუალური პარტნიორი, სრულად გამოავლინოს საკუთარი სექსუალური პოტენციალი და მიიღოს სიამოვნება. ამ უფლებით სარგებლობა ხდება არა-დისკრიმინაციის ფარგლებში და სხვათა უფლებებისა და ბავშვების განვითარებადი უნარის სათანადო პატივისცემით.

ყველა ადამიანს აქვს კანონის წინაშე აღიარების უფლება, სადაც არ უნდა იმყოფებოდეს, ამა თუ იმ ნიადაგზე გამოწვეული დისკრიმინაციის გარეშე.

ყველა ადამიანს აქვს დამოუკიდებელი და ურთიერთობითი სექსუალური პრაქტიკისა და ქცევის უფლება ისეთი სოციალური, პოლიტიკური და ეკონომიკური პირობების გარემოში, რომელშიც შესაძლებელია ყველა უფლებისა და თავისუფლების რეალიზება თანასწორობის საფუძველზე; დისკრიმინაციის, ძალადობისა და იძულების გარეშე.

ადამიანი არ უნდა დაექვემდებაროს წესებს, რომლებიც თვითნებურად ახდენენ შეთანხმებული სექსუალური ურთიერთობების თუ პრაქტიკის კრიმინალიზაციას. ადამიანი არ უნდა დაექვემდებაროს დაპატიმრებას ან დაკავებას სქესის, სექსუალობის, ან შეთანხმებული სექსუალური პრაქტიკისა თუ ქცევის ნიადაგზე.

ყველა თავისუფლებააღკვეთილ ადამიანს აქვს უფლება, არ დაექვემდებაროს შეურაცხყოფას ან ზიანის რისკს დისკრიმინაციის აკრძალული ფორმების ნიადაგზე. ყველა თავისუფლებააღკვეთილ ადამიანს აქვს უფლება, იყოს დაცული მარგინალიზაციისაგან და ჰქონდეს რეგულარული ოჯახური ვიზიტები.

ყველა ადამიანს უნდა ჰქონდეს უფლება, დაცული იქნას ტრეფიკინგისგან.

ადამიანი არ უნდა დაექვემდებაროს იძულებით

სამედიცინო გამოკვლევას და პროცედურებს, სამედიცინო ტესტირებას ან იძულებით მოთავსებას სამედიცინო დანესებულებაში სექსუალური ორიენტაციის, სქესობრივი წარსულის თუ ქცევის – რეალურის თუ ეჭვმიტანილის, ასევე გენდერული ინდივიდუალობის გამოხატვის გამო.

ადამიანი არ უნდა აიძულოს გაიაროს სამედიცინო პროცედურები, მათ შორის სქესის შეცვლის ოპერაცია, სტერილიზაცია ან ჰორმონალური თერაპია, როგორც მოთხოვნა მისი გენდერული ინდივიდუალობის კანონით აღიარებისათვის. ადამიანი არ უნდა დაექვემდებაროს ზენოლას მისი სქესის, ასაკის, გენდერული ინდივიდუალობის თუ სექსუალური ორიენტაციის დამალვის, დათრგუნვის ან ხელყოფის მიზნით.

ადამიანს აქვს უფლება, მიიღოს პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტები მითითებული სქესით, რომლებიც ასახავენ ამ ადამიანის მიერ განსაზღვრულ გენდერულ ინდივიდუალობას, მათ შორის, დაბადების მოწმობა, პასპორტი და საარჩევნო დოკუმენტები.

მუხლი 6.

ფიქრის, აზრისა და გამოხატვის უფლება; ურთიერთობის უფლება.

ყველა ადამიანს აქვს ფიქრის, აზრისა და გამოხატვის უფლება სექსუალობასთან, სექსუალურ ორიენტაციასთან თუ გენდერულ ინდივიდუალობასთან დაკავშირებით, თვითნებური ჩარევისა თუ შეზღუდვის გარეშე. შეზღუდვებს ხშირ შემთხვევაში საფუძვლად უდევს დომინანტური კულტურული რწმენა, პოლიტიკური იდეოლოგია, საზოგადოებრივი წესრიგის, მორალის, ჯანდაცვისა თუ უსაფრთხოების დისკრიმინაციული ფაქტორი.

ყველა ადამიანს აქვს ფიქრის, სინდისისა და რელიგიის თავისუფლად გამოხატვის ნება, მათ შორის უფლება, ჰქონდეს საკუთარი შეხედულებები ყოველგვარი ჩარევის გარეშე, არა-დისკრიმინაციის ფარგლებში და ბავშვების განვითარებადი შესაძლებლობების გათვალისწინებით.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება, გამოსცადოს საკუთარი სექსუალობა, ჰქონდეს ოცნებები თუ ფანტაზიები, გამოხატოს თავისი სურვილები შიშის, სირცხვილის, დანაშაულის, ყალბი რწმენებისა და სხვა ბარიერების გარეშე, სხვათა უფლებების მიმართ სრული პატივისცემით.

ყველა ადამიანს, განსაკუთრებით ქალს, აქვს უფლება, ინდივიდუალობა გამოხატოს საუბრის, ქცევის, ჩაცმულობის, სხეულის მახასიათებლების, სახელის არჩევისა და სხვა საშუალებების მეშვეობით, ყოველგვარი შეზღუდვების გარეშე.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება, მოიძიოს, მიიღოს და სხვას გადასცეს ინფორმაცია და მოსაზრებები ადამიანის უფლებების, სექსუალური უფლებების, სექსუა-

ლური ორიენტაციის, გენდერული ინდივიდუალობისა და სექსუალობის შესახებ ნებისმიერი კანონიერი წყაროდან და საზღვრების მოუხედავად. პროცესი უნდა წარიმართოს არა-დისკრიმინაციის ფარგლებში და სხვათა უფლებებისა და ბავშვთა განვითარებადი შესაძლებლობების გათვალისწინებით.

ყველა ადამიანს აქვს მშვიდობიანი შეკრების, ჯგუფებში, ორგანიზაციებსა და სხვაგვარ ფორმირებებში გაერთიანების ან მათი შექმნის უფლება. ყველა ადამიანს აქვს უფლება ადამიანის უფლებებთან, სექსუალურ უფლებებთან, სექსუალობასთან, სექსუალურ ორიენტაციასა და გენდერულ ინდივიდუალობასთან დაკავშირებული საკითხების შესახებ ინფორმაციისა და მოსაზრებების შემუშავება, გაცვლა, რეკლამირება და გადაცემა ნებისმიერი საშუალებით. ამისათვის აუცილებელია ისეთი სოციალური წყობა, რომელშიც შესაძლებელია ყველა ადამიანის უფლებისა და თავისუფლების რეალიზება.

მუხლი 7.

ჯანდაცვისა და მეცნიერული პროგრესის მიღწევების ხელმისაწვდომობის უფლება.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება, ისარგებლოს ფიზიკური და სულიერი ჯანმრთელობის დაცვის უმაღლესი სტანდარტით, რომელიც მოიცავს ჯანმრთელობისა და სქესობრივი ჯანმრთელობის დაცვის დეტერმინანტებს ყოველგვარი სქესობრივი პრობლემის, აშლილობის პრევენციის, დიაგნოსტიკისა და მკურნალობისათვის.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება, დაჟინებით მოითხოვოს უსაფრთხო სექსი არასასურველი ორსულობისა და სქესობრივი გზით გადამდები ინფექციების, მათ შორის აივ-ისა და შიდს-ის პრევენციის მიზნით.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება, მონაწილეობა მიიღოს კანონების, პოლიტიკის, პროგრამებისა და მომსახურებების დანესებულებაში, რომლებიც დაკავშირებულია საზოგადოებრივ ჯანდაცვასთან საზოგადოებაში.

ჯანდაცვის ყოველგვარი ინტერვენცია უნდა ითვალისწინებდეს მარგინალიზებული პირებისა და საზოგადოებების სპეციალურ საჭიროებებს.

ყველა ადამიანისათვის ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ჯანდაცვის მომსახურებები, ამ მომსახურებების პროვაიდერების შეგნებული პროტესტის მიუხედავად.

ყველა ადამიანს აქვს იმ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უფლება, რომელიც ეხება სექსუალურ უფლებებს, სექსუალურ ორიენტაციას, სექსუალობასა და გენდერულ ინდივიდუალობას ჯანმრთელობის დაცვის კონტექსტით. ასევე ჯანდაცვის შეძლებისდაგვარად საუკეთესო მომსახურებების ხელმისაწვდომობის უფლება, რომლებიც ეფუძნება დამტკიცებულ და მეცნიერულად დასაბუთებულ კვლევებს.

ყველა ადამიანს, მათ შორის სექს-მუშაკებს, აქვს უსაფრთხო პირობებში მუშაობის, ჯანდაცვის მომსახურებით სარგებლობისა და დაცვის უფლება, რომელიც აუცილებელია იმისათვის, რომ ყველა პარტნიორისა და კლიენტისაგან მოითხოვოს უსაფრთხო სექსის პრაქტიკა.

ყველა ადამიანს, შეიარაღებულ კონფლიქტში თუ იძულებით გადაადგილებისას, უნდა ჰქონდეს სრულყოფილი მომსახურებებისა და დაცვის უფლება სქესობრივი და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის სფეროში.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება, ისარგებლოს მეცნიერული პროგრესის მიღწევებით და მათი გამოყენებით სექსუალურ უფლებებსა და სქესობრივი ჯანდაცვის სფეროში.

ყველა ადამიანს უნდა ჰქონდეს რეპროდუქციული ჯანმრთელობის დაცვის ტექნოლოგიების, მომსახურებების თუ სამედიცინო ინტერვენციების გამოყენების ან უარყოფის უფლება და საშუალებები თანასწორობის საფუძველზე ყოველგვარი დისკრიმინაციის გარეშე. ასაკობრივი შეზღუდვები ამ უფლებებზე უნდა აკმაყოფილებდეს არადისკრიმინაციის მოთხოვნებს და ბავშვის განვითარებადი შესაძლებლობების პრინციპს.

მუხლი 8.

განათლებისა და ინფორმირებულობის უფლება.

ყველა ადამიანს, ყოველგვარი დისკრიმინაციის გარეშე, აქვს სრულყოფილი სქესობრივი განათლებისა და ინფორმაციის მიღების უფლება, რომელიც აუცილებელია და სასარგებლოა სრულყოფილი მოქალაქეობისა და თანასწორობის უფლებებით სარგებლობისათვის კერძო, საზოგადოებრივ და პოლიტიკურ სფეროში.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება, მიიღოს განათლება, რომელიც მიზნად ისახავს სტიგმისა და დისკრიმინაციის აღმოფხვრას ახალგაზრდობაში. ეს ხელს შეუწყობს მათ ჩამოყალიბებას და განვითარებას ინფორმირებულ პიროვნებად, რომლებიც პასუხისმგებლები იქნებიან საკუთარ სიცოცხლეზე. ამგვარი განათლება მათ უფლებას აძლევს, მონაწილეობა მიიღონ სქესობრივ ჯანდაცვასა და სექსუალობის შესახებ ინფორმირებულობასთან დაკავშირებული პოლიტიკის განსაზღვრაში.

ყველა ადამიანს და, განსაკუთრებით, ახალგაზრდობას, აქვს უფლება, გასცეს ინფორმაცია სექსუალობის სრულყოფილი საგანმანათლებლო პროგრამებისა და სექსუალობასთან დაკავშირებული პოლიტიკის შესახებ.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება, ჰქონდეს საშუალება, გამოიმუშაოს უფრო ძლიერი და თანასწორი ურთიერთობების მიღწევის უნარ-ჩვევები.

ყველა ადამიანს, ქვეყნის საზღვრების მიუხედავად, ნებისმიერი წყაროს მეშვეობით, უნდა ჰქონდეს ყველა

იმ ტრადიციული და არატრადიციული ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უფლება, რომელიც ანმტიკიცებს სექსუალობას, სექსუალურ უფლებებს და სქესობრივ ჯანმრთელობას. განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს ახალგაზრდობის უფლებებს სექსუალური და გენდერული შეუთავსებლობისა და სქესობრივი ურთიერთობების შესახებ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის საკითხში.

ყველა ადამიანს უნდა ჰქონდეს საზოგადოების, სკოლის, ჯანდაცვის მომსახურებების პროვაიდერების მიერ მონოღებული სექსუალობას დაკავშირებული ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უფლება მისთვის გასაგებ ენაზე. აქ იგულისხმება ის ინფორმაცია, რომელიც ეხება სქესობრივი და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის დაცვას და გადაწყვეტილებების მიღებას, თუ როდის, როგორ და ვისთან დაამყაროს მან სქესობრივი ურთიერთობა. ასევე მნიშვნელოვანია, ახალგაზრდამ იცოდეს: როდის ხდება სქესობრივი ქცევა რეპროდუქციული.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება, მიიღოს საკმარისი განათლება და ინფორმაცია, რათა ნებისმიერი გადაწყვეტილება მისი სქესობრივი და რეპროდუქციული ცხოვრების შესახებ მიღებული იქნას დამოუკიდებლად, თავისუფალი ნებით და სრული ინფორმირებულობის საფუძველზე.

მუხლი 9.

ქორწინების, ოჯახის შექმნის, დაგეგმვისა და შვილების ყოლის უფლება. შვილების ყოლის გზებისა და დროის არჩევის უფლება.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება, აირჩიოს: დაქორწინდეს თუ არა, შექმნას და დაგეგმოს თუ არა ოჯახი, როდის იყოლოს შვილები, თავისუფლად და პასუხისმგებლობის გრძნობით გადაწყვიტოს შვილების რაოდენობა ისეთ გარემოში, რომელშიც კანონი და პოლიტიკა აღიარებს ოჯახის ფორმების სხვადასხვაგვარობას, მათ შორის ისეთ ფორმებს, რომლებიც არ არის განსაზღვრული მემკვიდრეობით თუ ქორწინებით.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება, თავისუფლად და სრული თანხმობით დაქორწინდეს ან სხვაგვარი ურთიერთობა დაამყაროს არადისკრიმინაციის ფარგლებში და ბავშვთა განვითარებადი შესაძლებლობების გათვალისწინებით.

ყველა ადამიანს აქვს ოჯახთან დაკავშირებული სოციალური კეთილდღეობითა, და სხვა საზოგადოებრივი უპირატესობებით სარგებლობის უფლება რომლებიც დაკავშირებულია დასაქმებასა და ემიგრაციასთან ოჯახის ფორმისაგან დამოუკიდებლად, მათ შორის იგულისხმება ოჯახის ისეთი მოდელები, რომლებიც არ არის

განსაზღვრული მემკვიდრეობით თუ ქორწინებით.

ყველა ადამიანს აქვს ინფორმაციისა და განათლების მიღების უფლება. მისთვის ხელმისაწვდომი უნდა იყოს საშუალებები, რომლებიც აუცილებელია შვილების ყოლა-არყოლის, მათი რაოდენობის, გაჩენის ხელსაყრელი დროის და ბავშვებს შორის ინტერვალების დაგეგმვისათვის. ყოველი ასეთი გადაწყვეტილება მიღებული უნდა იქნას თავისუფლად და პასუხისმგებლობის გრძნობით.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება, გააკეთოს თავისუფალი არჩევანი რეპროდუქციასა და ოჯახის შექმნასთან დაკავშირებით; მას აქვს უფლება, მიიღოს გადაწყვეტილება ბიოლოგიური თუ ნაშვილები შვილების ყოლა-არყოლის შესახებ, გამოიყენოს ნაყოფიერების რეგულირების ყველა უსაფრთხო, ეფექტური, მისაღები და ხელმისაწვდომი მეთოდები, ისარგებლოს რეპროდუქციული ტექნოლოგიებითა და მკურნალობით.

ყველა ადამიანს აქვს საკონსულტაციო და სხვა მომსახურებების ხელმისაწვდომობის უფლება, რომლებიც დაკავშირებულია რეპროდუქციასთან, უშვილობასა და ორსულობის შეწყვეტასთან ოჯახური მდგომარეობის მიუხედავად, არადისკრიმინაციის ფარგლებში და ბავშვების განვითარებადი შესაძლებლობების გათვალისწინებით.

ყველა ქალს აქვს უფლება, მიიღოს ინფორმაცია, განათლება და მომსახურება, რომელიც აუცილებელია რეპროდუქციული ჯანმრთელობის დაცვისთვის, უსაფრთხო დედობისა და უსაფრთხო აბორტისათვის და რომელიც ხელმისაწვდომი, მისაღები და გამოსადეგია ყველა მომხმარებლისთვის. ყველა ადამიანს უნდა ჰქონდეს თანასწორი უფლებები და პასუხისმგებლობები იმ საკითხებში, რომლებიც ეხება მეურვეობას, მზრუნველობას და ბავშვების შვილად აყვანას, ასევე იმ დანესებულებებს, რომლებშიც, არადისკრიმინაციის ფარგლებში, ეს კონცეფციები ეროვნულ კანონმდებლობაშია ჩადებული; ყველა შემთხვევაში, ბავშვთა ინტერესებს უპირველესი მნიშვნელობა ენიჭება.

მუხლი 10.

ანგარიშვალდებულებისა და კომპენსაციის უფლება

ყველა ადამიანს აქვს უფლება ეფექტურ, ადეკვატურ, ხელმისაწვდომ და შესაბამის აღმზრდელობით, საკანონმდებლო, სამართლებრივ და სხვა ზომებზე იმისათვის, რომ მოითხოვოს იმ ადამიანებისაგან, რომლებიც ვალდებულნი არიან, დაიცვან სექსუალური უფლებები, სრულად ანგარიშვალდებულნი იყვნენ მის წინაშე. ეს მოიცავს სექსუალური უფლებების განხორციელებისა და მათი დარღვევის შემთხვევაში სამართლებრივი დაცვის საშუალებების ხელმისაწვდომობის მონიტორინგის შესაძლებლობას, მათ შორის, სრული კომპენსაციის ხელმისაწვდომობას რესტიტუციის, კომპენსაციის, რე-

აბილიტაციის, დაკმაყოფილების, განუმეორებლობის გარანტიის თუ სხვა საშუალებების მეშვეობით.

სახელმწიფოებმა უნდა შექმნან ანგარიშვალდებულების მექანიზმები იმისათვის, რომ დაცული იქნას მათი, სექსუალური უფლებების გარანტირებასთან დაკავშირებული ვალდებულებები.

ყველა ადამიანს უნდა ჰქონდეს ანგარიშვალდებულებისა და სამართლებრივი დაცვის საშუალებების ეფექტური მექანიზმების ხელმისაწვდომობის უფლება შეიარაღებული კონფლიქტის დროს, განსაკუთრებით სქესობრივი და გენდერული ძალადობის შემთხვევაში.

ყველა ადამიანს უნდა ჰქონდეს იმ ინფორმაციისა და დახმარების ხელმისაწვდომობის უფლება, რომელიც აუცილებელია იმისათვის, რომ მოითხოვოს სამართლებრივი დაცვის საშუალებები და უზრუნველყოფილი კომპენსაცია მათი სექსუალური უფლებების დარღვევის შემთხვევაში.

ყველა ადამიანს აქვს უფლება, პასუხი მოსთხოვოს იმ არასამთავრობო პირებს, რომელთა ქმედებები და შეცდომები უარყოფით ზეგავლენას ახდენს მის მიერ მისი საკუთარი სექსუალური უფლებებით სარგებლობაზე. ეს მოიცავს სამართლებრივი დაცვის საშუალებებისა და კომპენსაციის მოთხოვნის შესაძლებლობას სექსუალური უფლებების დარღვევის შემთხვევაში.

სახელმწიფოებმა უნდა მიიღონ ზომები იმისათვის, რომ მესამე მხარემ არ დაარღვიოს სხვათა სექსუალური უფლებები. IPPF ვალდებულებას იღებს, ყველაფერი გააკეთოს, მისი შესაძლებლობების ფარგლებში, მათ შორის ტექნიკური და ფინანსური დახმარების გაწევა, იმისათვის, რომ მისმა ყველა წევრმა-ასოციაციამ აწარმოოს სექსუალური უფლებების განმარტებითი პროპაგანდა, უზრუნველყოს სქესობრივი ჯანმრთელობის დაცვის კლიენტზე ორიენტირებული, არადისკრიმინატორული მომსახურებების გაწევა, ინფორმირება და სექსუალობასთან დაკავშირებული სრულყოფილი საგანმანათლებლო საქმიანობა და მის პერსონალსა და მისი პროგრამებისა და პროექტების მონაწილეებს მოეპყროს წინამდებარე დეკლარაციაში გაერთიანებული პრინციპებისა და სექსუალური უფლებების შესაბამისად.

რეფერენციები და შენიშვნები

ქვემოთ მოყვანილ შენიშვნებში მითითებულია იმ პრინციპებისა და უფლებების წყაროები, რომლებიც IPPF-ის მიერ ჩამოყალიბებული იქნა დოკუმენტში: სექსუალური უფლებები: IPPF დეკლარაცია.

ეს წყაროები მოიცავს ადამიანის უფლებების დაცვის უმნიშვნელოვანეს საერთაშორისო დოკუმენტებს და საერთაშორისო სტანდარტების ავტორიტეტულ ინტერპრეტაციებს. ჩვენ, ასევე, ჩავრთეთ რეფერენციები, რომლებიც ადასტურებენ იმ დამატებით უფლებებს, რომლებსაც, IPPF-ის აზრით, მოიცავს უმნიშვნელოვანესი საერთაშორისო სტანდარტები. ეს წყაროები მოიცავს ეროვნული მთავრობების მიერ მიღებულ კანონებსა და პოლიტიკებს, ადამიანის უფლებების დაცვის საერთაშორისო სწავლულებისა და დამცველების გამონათქვამებს და IPPF წევრი-ასოციაციების მიერ განხორციელებულ პროცესებს.

- სექსუალური და რეპროდუქციული უფლებების IPPF წესდების (1995) სრული ტექსტი იხილეთ შემდეგ ვებ-საიტზე: www.ippf.org/en/Resources/Statements/IPPF+Charter+on+Sexual+and+Reproductive+Rights.html
- საერთაშორისო სტანდარტებისა და გაეროს ადამიანის უფლებების დაცვის ორგანიზაციების მოხსენებების სრული ტექსტი იხილეთ ადამიანის უფლებების უმაღლესი კომისიის გაეროს ოფისის ვებ-საიტზე: www.ohchr.org
- სექსუალური უფლებებისა და სქესობრივი ჯანმრთელობის დაცვის შესახებ ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ ჩატარებული დისკუსიები იხილეთ შემდეგ ვებ-საიტზე: www.who.int/reproductive-health/gender/sexualhealth.html#4
- **იოგიაკარტას პრინციპების (Yogyakarta Principles)** სრული ტექსტი: ადამიანის უფლებების შესახებ საერთაშორისო კანონის გამოყენების პრინციპები სექსუალური ორიენტაციისა და გენდერული ინდივიდუალობის მიმართ (Yogyakarta Principles) (2007) იხილეთ შემდეგ ვებ-საიტზე: www.yogyakartaprinciples.org

შენიშვნები და განმარტებები

საერთაშორისო კანონი ადამიანის უფლებების შესახებ:

ადამიანის უფლებების მსოფლიო დეკლარაცია (UDHR).

საერთაშორისო ხელშეკრულება სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების შესახებ (ICCPR) და მისი ორი ოფციონალური პროტოკოლი.

საერთაშორისო ხელშეკრულება ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული უფლებების შესახებ (ICESCR).

ადამიანის უფლებების უმნიშვნელოვანესი საერთაშორისო დოკუმენტები და მათი მაკონტროლებელი ორგანოები:

საერთაშორისო კონვენცია რასობრივი დისკრიმინაციის ყოველგვარი ფორმის აღმოფხვრის შესახებ (ICERD) – მაკონტროლებელი ორგანო: CERD.

კონვენცია ქალების წინააღმდეგ დისკრიმინაციის ყოველგვარი ფორმის აღმოფხვრის შესახებ (CEDAW) – მაკონტროლებელი ორგანო: CEDAW და მისი ოფციონალური პროტოკოლი

კონვენცია წამებისა და ულმობელი, არაადამიანური ან ღირსების შემლახავი მოპყრობის ყველანაირი ფორმის წინააღმდეგ (CAT) – მაკონტროლებელი ორგანო: CAT და მისი ოფციონალური პროტოკოლი.

კონვენცია ბავშვის უფლებების შესახებ (CRC) – მაკონტროლებელი ორგანო: CRC და მისი ორი ოფციონალური პროტოკოლი.

საერთაშორისო კონვენცია მიგრანტი მუშაკებისა და მათი ოჯახის წევრების უფლებების დაცვის შესახებ (CMW) – მაკონტროლებელი ორგანო: CMW.

კონვენცია შრომისუნარო პირების უფლებების შესახებ (ძალაში შესვლის თარიღი: 2008 წლის 3 მაისი).

საერთაშორისო კონვენცია ყველა ადამიანის იძულებითი გაუჩინარებისაგან დაცვის შესახებ (ძალაში შესვლის თარიღი: 2008 წლის მაისი).

ადამიანის უფლებების უმთავრესი ხელშეკრულებების გარდა, არსებობს ადამიანის უფლებების საერთაშორისო დოკუმენტებიც, რომლებიც, თუმცა სამართლებრივად სავალდებულო არ არის, წარმოადგენენ უდავო მორალურ ძალას და უზრუნველყოფენ პრაქტიკულ ხელმძღვანელობას სახელმწიფოებისათვის მათი ქცევის სფეროში. ეს დოკუმენტებია:

ვენის დეკლარაცია და სამოქმედო პროგრამა.

გაერთიანებული ერების ათასწლეულის დეკლარაცია.

გაერთიანებული ერების დეკლარაცია ქალების წინააღმდეგ ძალადობის აღმოფხვრის შესახებ.

გაერთიანებული ერების დეკლარაცია განვითარების უფლების შესახებ.

კონვენცია ქორწინების, ქორწინების მინიმალური ასაკისა და ქორწინებების რეგისტრაციის შეთანხმების შესახებ.

აივ/შიდს-თან დაკავშირებული ვალდებულების დეკლარაცია.

CESCR კომიტეტმა განაცხადა, რომ ჯანდაცვის უფლება მოიცავს თავისუფლებას, რომელიც, თავის მხრივ, მოიცავს გადაწყვეტილების მიღების უფლებას ადამიანის ჯანმრთელობისა და სხეულის შესახებ, მათ შორის, სექსუალურ და რეპროდუქციულ თავისუფლებას.

ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული უფლებების კომიტეტი:

ზოგადი კომენტარი: ჯანმრთელობის შეძლებისდაგვარად უმაღლესი სტანდარტის მიღწევის უფლება. გაეროს დოკუმენტი E/C.12/2000/4 11 აგვისტო, 2000 წ.

სპეციალური მომხსენებლის მოხსენება ჯანდაცვის უფლების შესახებ, რომელიც წარმოდგენილი იქნა გაეროს ადამიანის უფლებების კომისიის მე-60 სხდომაზე.

გაეროს დოკუმენტი E/CN.4/2004/49 (2004) პუნქტი 9.

სექსუალობა მდებარეობს სოციალურისა და ინდივიდუალურის გადაკვეთის წერტილში და გამომდინარეობს სოციალურ, პოლიტიკურ, ეკონომიკურ და კულტურულ სტრუქტურებს შორის დინამიური ურთიერთქმედებიდან ადგილობრივ, ეროვნულ და საერთაშორისო დონეზე. ეს დინამიკა ასახავს ყველა ადამიანის მიერ საკუთარი თავისა და სხვების შეგრძნებას სექსუალური უფლებების მქონე ადამიანებად.

სპეციალური მომხსენებლის მოხსენება ჯანდაცვის უფლების შესახებ, E/CN.4/2004/49 (2004) პუნქტი 55.

ასეთი სიტუაციების აღიარების პროცესი იქნება ანალოგიური იმ პროცესისა, რომელიც გამოყენებულია წევრი-ასოციაციების მიერ სტრატეგიული სტრუქტურის რამდენიმე მიზნის განხორციელებისას. აქ იგულისხმება პროცესი ისეთი მიზნების განსახორციელებლად, რომლებიც შესაფერისია მათი ქვეყნის პირობებისთვის, კანონმდებლობის ჩათვლით. ამა თუ იმ ქვეყნის სიტუაციური ანალიზი ჩატარებული იქნება წევრი-ასოციაციის მიერ. ანალიზი დოკუმენტირებული იქნება. ხელშეკრულება გაფორმდება რეგიონალურ დირექტორს, რეგიონალურ აღმასრულებელ კომიტეტსა და წევრ-ასოციაციას შორის.

იხ.: Ilkkaracan, P. & Jolly, S. (2007) სექსი და სექსუალობა: მიმოხილვის მოხსენება (BRIDGE: განვითარების კვლევების ინსტიტუტი) შემდეგ ვებ-საიტზე: www.bridge.ids.ac.uk/reports_gend_CEP.html#Sexuality

თანასწორობა არის სამართლიანობა და სამართალი შეღავათებისა და პასუხისმგებლობების განაწილება-ში. გენდერული თანასწორობის კონცეფცია აღიარებს, რომ ქალებსა და მამაკაცებს განსხვავებული საჭიროება და ძალაუფლება აქვთ. ამიტომ ეს განსხვავებები იდენტიფიცირებული და გადაჭრილი უნდა იქნას ისეთი გზით, რომელიც დაარეგულირებს დისბალანსს სქესებს შორის

თანასწორობა არის დისკრიმინაციის არარსებობა შესაძლებლობებში, რესურსებისა და შეღავათების განაწილებაში და მომსახურებების ხელმისაწვდომობაში.

გენდერული თანასწორობა ეხება ქალებისა და მამაკაცების გაზომვად თანაბარ წარმომადგენლობას. გენდერული თანასწორობა იმას კი არ გულისხმობს, რომ ქალები და მამაკაცები ერთნაირები არიან, არამედ იმას, რომ მათ აქვთ თანაბარი ღირებულება და რომ მათ თანაბრად უნდა მოეპყრონ. გენდერული თანასწორობა ეხება როგორც ქალების, ისე მამაკაცების შესაძლებლობას: თანაბრად მიიღონ ძალაუფლება და ზეგავლენა; იქონიონ თანაბარი შესაძლებლობები, უფლებები და ვალდებულებები საჯარო და კერძო სფეროებში, მათ შორის, მუშაობასა და შემოსავლების მიღებაში; იქონიონ ხარისხიანი განათლების მიღების შესაძლებლობა; იქონიონ საკუთარი პოტენციალის სრული განვითარების თანაბარი უფლება როგორც ოჯახში, ისე ზოგადად საზოგადოებაში არსებული რესურსებისა და მომსახურებების თანაბარი ხელმისაწვდომობის უფლება. ასევე მნიშვნელოვანია იქონიონ თანაბრად მოპყრობის შესაძლებლობა კანონისა და პოლიტიკის ფარგლებში. გენდერული თანასწორობა იმას კი არ გულისხმობს, რომ ქალები და მამაკაცები ერთნაირები არიან, არამედ იმას, რომ მათი უფლებები, პასუხისმგებლობა და შესაძლებლობები არ არის დამოკიდებული მათ სქესზე.

კონვენცია ბავშვის უფლებების შესახებ, მუხლი 5. მხარეებმა პატივი უნდა სცენ მშობლების, ან დიდი ოჯახების წევრების ან საზოგადოების - როგორც გათვალისწინებულია ადგილობრივი ადამიანთ-წესებით - ანდერძით მეურვეების ან ბავშვზე სამართლებრივად პასუხისმგებელი სხვა პირების პასუხისმგებლობებს, იმისათვის, რომ უზრუნველყოფილი იქნას, ბავშვის განვითარებადი შესაძლებლობების შესაბამისი გზებით, სათანადო მიმართულება და ხელმძღვანელობა ბავშვის მიერ წინამდებარე კონვენციაში აღიარებული უფლებებით სარგებლობისას. www.ohchr.org/english/law/crc.htm

კონვენცია ბავშვის უფლებების შესახებ, განსაზღვრავს ცნებას: 18 წლამდე ასაკის ადამიანები – უფლებების მფლობელები. ბავშვი, საერთაშორისო კანონის თანახმად, ნიშნავს თვრამეტ წლამდე ასაკის ყოველ ადამიანს.

კონვენცია ბავშვის უფლებების შესახებ, მუხლი 1: წინამდებარე კონვენციის მიზნებისათვის, ბავშვი ნიშნავს თვრამეტ წლამდე ასაკის ყოველ ადამიანს, თუ, კანონი, რომელიც ამ ბავშვზე ვრცელდება, არ განსაზღვრავს სრულწლოვანების მიღწევას თვრამეტ წლამდე ასაკში.

კონვენცია ბავშვის უფლებების შესახებ, მუხლი 3 (1). ბავშვებთან დაკავშირებულ ყველა ქმედებაში, რომელსაც ახორციელებენ სოციალური კეთილდღეობის საჯარო თუ კერძო დაწესებულებები, სასამართლოები, ადმინისტრაციული თუ საკანონმდებლო ორგანოები, უპირველესი მნიშვნელობის სფეროს წარმოადგენს ბავშვის საუკეთესო ინტერესები. (2) სახელმწიფო მხარეები ვალდებული არიან, უზრუნველყონ ბავშვის ისეთი დაცვა და მოვლა, რომელიც აუცილებელია მისი კეთილდღეობისათვის, მისი მშობლების, მეურვეების ან მასზე კანონით პასუხისმგებელი სხვა პირების უფლებებისა და მოვალეობების გათვალისწინებით. ამ მიზნის მისაღწევად, მათ უნდა მიიღონ ყოველგვარი სათანადო საკანონმდებლო და ადმინისტრაციული ზომები. (3) სახელმწიფო-მხარეებმა უნდა უზრუნველყონ, რომ ბავშვების მოვლასა და დაცვაზე პასუხისმგებელი დაწესებულებები და სამსახურები აკმაყოფილებდნენ კომპეტენტური ორგანოების მიერ დადგენილ სტანდარტებს, განსაკუთრებით უსაფრთხოების, ჯანდაცვის, პერსონალის რაოდენობისა და კომპეტენტური ზედამხედველობის სფეროებში.

კონვენცია ბავშვის უფლებების შესახებ, მუხლი 5: მხარეებმა პატივი უნდა სცენ მშობლების, დიდი ოჯახების წევრების, საზოგადოების(თუ ეს გათვალისწინებულია ადგილობრივი ადამიანთ-წესებით), ანდერძით მეურვეების ან ბავშვზე სამართლებრივად პასუხისმგებელი სხვა პირების პასუხისმგებლობას, იმისათვის, რომ უზრუნველყოფილი იქნას, სათანადო მიმართულება და ხელმძღვანელობა წინამდებარე კონვენციაში აღიარებული უფლებებით სარგებლობისას ბავშვის შესაძლებლობების განვითარებისათვის.

კონვენცია ბავშვის უფლებების შესახებ, მუხლი 2.1: სახელმწიფო მხარეები პატივს უნდა სცემდნენ და იცავდნენ წინამდებარე კონვენციაში მოცემულ უფლებებს თითოეული ბავშვისათვის, მათი იურისდიქციის ფარგლებში, ყოველგვარი დისკრიმინაციის გარეშე, ბავშვის მშობლების ან მეურვეების რასის, კანის ფერის, სქესის, ენის, რელიგიის, პოლიტიკური თუ სხვა შეხედულებების, ეროვნული, ეთნიკური თუ სოციალური წარმოშობის, ქონების, შრომისუუნარობის, დაბადების თუ სხვა მდგომარეობისაგან დამოუკიდებლად.

კონვენცია ბავშვის უფლებების შესახებ, მუხლი 6.2: სახელმწიფო მხარეები უნდა უზრუნველყოფდნენ, მაქსიმალური შესაძლებლობების ფარგლებში, ბავშვის გადარჩენასა და განვითარებას.

არა-დისკრიმინაციის სტრუქტურა ეხება ყველა მითითებას დისკრიმინაციის შესახებ, რომელიც წინამდებარე დოკუმენტშია მოცემული.

სქესი – ბიოლოგიური მახასიათებლები, რომლებიც განსაზღვრავენ ადამიანების მამრობითობასა და მდედრობითობას. მიუხედავად იმისა, რომ ბიოლოგიური მახასიათებლები ურთიერთგამომრიცხავი არ არის, რადგან არსებობენ პირები, რომლებსაც ორივე მახასიათებელი აქვთ, ადამიანები ერთმანეთისაგან განსხვავდებიან მამრობითობისა და მდედრობითობის მიხედვით.

იხ.: წინამდებარე დეკლარაციის **პრინციპი 2**. დისკრიმინაცია ასაკის ნიადაგზე ანალოგიურად ვრცელდება ხან-შიშესულ ადამიანებზეც.

საერთაშორისო ხელშეკრულება ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული უფლებების შესახებ, მუხ-ლი 2.2: წინამდებარე ხელშეკრულების სახელმწიფო-მხარეები იღებენ ვალდებულებას, უზრუნველყონ, რომ მასში ჩამოყალიბებული უფლებები გამოყენებული იქნება, რასის, კანის ფერის, სქესის, ენის, რელიგიის, პოლიტიკური თუ სხვა შეხედულებების, ეროვნული თუ სოციალური წარმოშობის, ქონების, დაბადების თუ სხვა მდგომარეობის ნიადაგზე ყოველგვარი დისკრიმინაციის გარეშე.

გენდერი ეხება სოციალურ, კულტურულ და ეკონომიკურ ატრიბუტებსა და შესაძლებლობებს, რომლებიც დაკავშირებულია მამრობითობასა თუ მდედრობითობასთან დროის გარკვეულ მონაკვეთში.

გენდერული ინდივიდუალობა – ამა თუ იმ პირის მდედრობითობის თუ მამრობითობის, მამრობითი თუ მდედრობითი სქესის შიდა გრძნობა.

სექსუალური ორიენტაცია ნიშნავს უპირატეს სქესობრივ მიმზიდველობას იგივე, საპირისპირო ან ორივე სქესის მიმართ.

არა-დისკრიმინაციასთან დაკავშირებული საერთაშორისო კანონების ინტერპრეტაციების მაგალითები ყველა სფეროში როგორც გამიზნული, ისე “რეალური” დისკრიმინაციული ქმედებების თვალსაზრისით. ასევე დისკრიმინაციის მაგალითები რასასთან, სქესთან და გენდერთან დაკავშირებული ასპექტების კონტექსტში, იხილეთ **ადამიანის უფლებების კომიტეტის ზოგადი კომენტარი №18**: არა-დისკრიმინაცია, გაეროს დოკუმენტი HRI/GEN/1/Rev.6 at 146, 2003.

ასევე, იხილეთ რასობრივი დისკრიმინაციის ყოველგვარი ფორმის აღმოფხვრის კომიტეტის ზოგადი რეკომენდაცია 25: რასობრივი დისკრიმინაციის გენდერული განზომილებები, გაეროს დოკუმენტი A/55/18, 2000.

CLADEM მანიფესტი (მეორე ვერსია, სექსუალური უფლებებისა და რეპროდუქციული უფლებების კონვენციის კამპანია, 2006 წლის 25 ოქტომბერი), პუნქტი 26.

www.convencion.org.uy

ადრეული და გავლენიანი გადწყვეტილება, რომელიც მიღებული იქნა სასამართლოს მიერ სქესობრივი ზიანისა-გან დაცვის სპეციალური სამუშაოების შესახებ, იხილეთ: **ადამიანის უფლებების ევროპული სასამართლო**, X AND Y v. ნიდერლანდები, 1985 წლის 26 მარტი.

კონვენცია ბავშვის უფლებების შესახებ, მუხლი 34: სახელმწიფო-მხარეები იღებენ ვალდებულებას, დაიცვან ბავშვი სქესობრივი ექსპლოატაციისა და შეურაცხყოფის ყოველგვარი ფორმისაგან. ამ მიზნებისათვის, სახელმწიფო-მხარეებმა უნდა მიიღონ ყველა სათანადო ეროვნული, ორმხრივი და სამმხრივი ზომები იმისათვის, რომ აღმოფხვრილი იქნას: (ა) ბავშვის ბიძგება ან იძულება, ჩაერთოს ამა თუ იმ უკანონო სქესობრივ აქტივობაში; (ბ) ბავშვების ექსპლოატატორული გამოყენება პროსტიტუციაში ან სხვა უკანონო სქესობრივ პრაქტიკაში; (გ) ბავშვების ექსპლოატატორული გამოყენება პორნოგრაფიულ წარმოდგენებსა და მასალებში.

ადამიანის უფლებების მსოფლიო დეკლარაცია, მუხლი 29: (1) ყოველ ადამიანს აქვს მოვალეობები იმ საზოგადოების წინაშე, რომელშიც შესაძლებელია მისი პიროვნების თავისუფალი და სრული განვითარება. (2) უფლებებითა და თავისუფლებებით სარგებლობისას, ყოველი ადამიანი უნდა დაექვემდებაროს მხოლოდ კანონით დადგენილ შეზღუდვებს, სხვათა უფლებებისა და თავისუფლებების სათანადო აღიარების, დემოკრატიულ საზოგადოებაში მორალურობის, საზოგადოებრივი წესრიგისა და პატივისცემის გათვალისწინებით.. (3) ეს უფლებები და თავისუფლება არავითარ შემთხვევაში არ უნდა იქნას გამოყენებული გაერთიანებული ერების მიზნებისა და პრინციპების საპირისპიროდ. იხ.: www.un.org/Overview/rights.html

საერთაშორისო ხელშეკრულება ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული უფლებების შესახებ, მუხ-ლი 12:1. წინამდებარე ხელშეკრულების სახელმწიფო-მხარეები აღიარებენ ყოველი ადამიანის უფლებას, ისარგებლოს ფიზიკური და გონებრივი ჯანმრთელობის დაცვის შეძლებისდაგვარად უმაღლესი სტანდარტით. 2. წინამდებარე ხელშეკრულების სახელმწიფო-მხარეების მიერ ამ უფლების სრულად რეალიზაციისათვის საჭირო ზომები უნდა მოიცავდეს ისეთ ქმედებებს, რომლებიც აუცილებელია: (1) მკვდრადშობილების შემთხვევებისა და ბავშვთა სიკვდილიანობის შემცირებისა და ბავშვის ჯანსაღი განვითარების უზრუნველყოფისათვის; (2) ეკოლოგიური და ინდუსტრიული ჰიგიენის ყველა ასპექტის გაუმჯობესებისთვის; (3) ეპიდემიური, ენდემიური, პროფესიული და სხვა დაავადებების პრევენციის, მკურნალობისა და კონტროლისთვის; (4) ისეთი პირობების შექმნისათვის, რომლებიც უზრუნველყოფენ ყოველგვარი სამედიცინო მომსახურებისა და მოვლის ხელმისაწვდომობას ავადმყოფობის დროს. იხილეთ, ასევე, ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული უფლებების დაცვის კომიტეტის ზოგადი კომენტარი 14: ჯანდაცვის მაქსიმალურად შესაძლებელი სტანდარტის ხელმისაწვდომობის უფლება, გაეროს დოკუმენტი E/C.12/2000/4 11 აგვისტო 2000, პუნქტი: 28-29.

სამუშაო ჩასატარებელი იმისათვის, რომ ცვლილებები იქნას შეტანილი კანონით დადგენილ ისეთ შეზღუდვებში, რომლებიც არ შეესაბამება ამ პრინციპში ასახულ ლეგიტიმურ მიზნებს.

იხილეთ: **CLADEM მანიფესტი** (მე-2 ვერსია, სექსუალური და რეპროდუქციული უფლებების კონვენციის მოძრაობა, 2006 წლის ოქტომბერი), პუნქტი: 33. www.convencion.org.uy

ადამიანის უფლებებზე დაფუძნებული მიდგომა განვითარების თანამშრომლობის მიმართ: გაეროს სააგენტოებს შორის საერთო აზრის მიღწევისაკენ. იხილეთ: www.undp.org/governance/docs/HR_Guides_CommonUnderstanding.pdf

“პატივისცემის, დაცვისა და აღსრულების” კონცეფცია მიღებული იქნა ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული უფლებების კომიტეტის მიერ - ორგანო, რომელიც აკონტროლებს საერთაშორისო შეთანხმებას ეკონო-

მიკურ, სოციალურ და კულტურულ უფლებებზე, სახელმწიფო-მხარეების იმ სახელშეკრულებო ვალდებულებების ანალიზის სახით, რომლებიც დაკავშირებულია, სხვა უფლებებთან ერთად, ჯანდაცვის უფლებასთან. ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული უფლებების კომიტეტი (CESCR) ზოგადი კომენტარი 14, პუნქტი 34-37.

იხილეთ: CESCR, ზოგადი კომენტარი № 14, პუნქტი 39.

ადამიანის უფლებების მსოფლიო დეკლარაცია, 1948, მუხლი 1: ყველა ადამიანი იბადება თავისუფალი და თანასწორი ღირსებისა და უფლებების თვალსაზრისით.

საერთაშორისო ხელშეკრულება სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების შესახებ, მუხლი 2(1): წინამდებარე ხელშეკრულების მონაწილე თითოეული სახელმწიფო-მხარე იღებს ვალდებულებას, პატივი სცეს და უზრუნველყოს მასში აღიარებული უფლებები მის ტერიტორიაზე არსებული და მის იურისდიქციას დაქვემდებარებული თითოეული ადამიანისათვის, რასის, კანის ფერის, სქესის, ენის, რელიგიის, პოლიტიკური თუ სხვა შეხედულების, ეროვნული თუ სოციალური წარმოშობის, ქონების, დაბადების თუ სხვა მდგომარეობის გამო ყოველგვარი სახის დისკრიმინაციის გარეშე.

მუხლი 3: წინამდებარე ხელშეკრულების თითოეული სახელმწიფო-მხარე იღებს ვალდებულებას, უზრუნველყოს მამაკაცებისა და ქალების თანაბარი უფლება, ისარგებლონ ხელშეკრულებაში მითითებული სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებებით.

მუხლი 26: ყველა ადამიანი თანასწორია კანონის წინაშე და ყველას აქვს უფლება, ყოველგვარი დისკრიმინაციის გარეშე, თანასწორად იქნას დაცული კანონით. ამ თვალსაზრისით, კანონი უნდა კრძალავდეს ყოველგვარ დისკრიმინაციას და ყველა ადამიანისათვის უნდა უზრუნველყოფდეს თანასწორ და ეფექტურ დაცვას დისკრიმინაციის ყოველგვარი ფორმისაგან, რასის, კანის ფერის, სქესის, ენის, რელიგიის, პოლიტიკური თუ სხვა შეხედულების, ეროვნული თუ სოციალური წარმოშობის, ქონების, დაბადების ან სხვა მდგომარეობის ნიადაგზე. ადამიანის უფლებების კომიტეტმა, ეს დებულებები, მათი ინტერპრეტაციის შემდეგ, სქესობრივ დისკრიმინაციას მიუსადაგა. იხ.: HRC ზოგადი კომენტარი 18: არა-დისკრიმინაცია, გაეროს დოკუმენტი HRI/GEN/1/Rev.6 at 146, 2003.

კონვენცია ქალების წინააღმდეგ დისკრიმინაციის ყოველგვარი ფორმის აღმოფხვრის შესახებ, 1979, მუხლი 1: წინამდებარე კონვენციის მიზნებისათვის, ტერმინი “დისკრიმინაცია ქალების წინააღმდეგ” გამოიყენება, როგორც სქესის გამო გამორჩევის, გამოყოფის ან შეზღუდვის აღმნიშვნელი ტერმინი, რომლის მიზანია ქალებისათვის ადამიანის უფლებებითა და ფუნდამენტური თავისუფლებით სარგებლობის, მათი გამოყენებისა და აღიარების შეფერხება ან გაუქმება პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, სოციალურ, კულტურულ, სამოქალაქო თუ სხვა სფეროში, მიუხედავად მათი ოჯახური მდგომარეობისა. იხილეთ: რასობრივი დისკრიმინაციის ყოველგვარი ფორმის აღმოფხვრის კომიტეტის ზოგადი რეკომენდაცია 25, გაეროს დოკუმენტი A/55/18, 2000. ასევე, იხილეთ: გაერთიანებული ერების ეკონომიკური და სოციალური კომიტეტის დამატებითი დოკუმენტი რასიზმის წინააღმდეგ მსოფლიო კონფერენციისათვის (1999) E/CN.4/1999/WG.1/BP.7, რომელიც განიხილავს კავშირს რასობრივ დისკრიმინაციასა და სექსუალური ორიენტაციის ნიადაგზე დისკრიმინაციას შორის.

ბავშვის უფლებების კონვენცია, 1989, მუხლი 2 (1): სახელმწიფო-მხარეებმა, მათი იურისდიქციის ფარგლებში, უნდა უზრუნველყოს თითოეული ბავშვის დაცვა დისკრიმინაციის ყოველგვარი ფორმისაგან ბავშვის, მისი მშობლების თუ მეურვეების რასის, კანის ფერის, სქესის, ენის, რელიგიის, პოლიტიკური თუ სხვა შეხედულებების გამო. ასევე ეროვნული, ეთნიკური თუ სოციალური წარმოშობის, ქონების, შრომისუუნარობის, დაბადების თუ სხვა მდგომარეობის გამო.. (2) სახელმწიფო-მხარეებმა უნდა მიიღონ ყოველგვარი შესაბამისი ზომა იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ბავშვი დაცული იყოს დისკრიმინაციის თუ დასჯის ყოველგვარი ფორმისაგან ბავშვის მშობლების, მეურვეების თუ ოჯახის წევრების სტატუსის, საქმიანობის, შეხედულებების თუ რწმენების გამო.

შრომისუუნარო პირთა უფლებების კონვენცია, მუხლი 1, 2, 3 და 4; ასევე, დისკრიმინაციის კონკრეტული აკრძალვა მე-5 მუხლში: თანასწორობა და არა-დისკრიმინაცია:

1. სახელმწიფო-მხარეები აღიარებენ, რომ ყველა ადამიანი თანასწორია კანონის წინაშე ყოველგვარი დისკრიმინაციის გარეშე, ყველა ადამიანს აქვს უფლება, თანაბრად იყოს დაცული კანონით და თანაბრად ისარგებლოს კანონით გათვალისწინებული შეღავათებით.

2. სახელმწიფო-მხარეებმა უნდა აკრძალონ ყოველგვარი დისკრიმინაცია შრომისუუნარობის ნიადაგზე და შრომისუუნარო ადამიანები უნდა უზრუნველყონ თანასწორი და ეფექტური სამართლებრივი დაცვით დისკრიმინაციის ყოველგვარი ფორმის წინააღმდეგ. იხილეთ, ასევე: შრომისუუნარო ადამიანების უფლებების კონვენციის მე-2 მუხლი, რომელშიც “დისკრიმინაცია შრომისუუნარობის ნიადაგზე” განსაზღვრულია, როგორც გამოყოფა, გამორჩევა თუ შეზღუდვა შრომისუუნარობის გამო. ამის მიზანი ან შედეგია პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, სოციალურ, კულტურულ, სამოქალაქო თუ სხვა სფეროში, თანასწორობის პრინციპით, ადამიანის უფლებებითა და ფუნდამენტური თავისუფლებებით სარგებლობის, მათი გამოყენების და აღიარების შეფერხება ან გაუქმება. ეს მოიცავს დისკრიმინაციის ყველა ფორმას, მათ შორის, მისაღები პირობების მქონე საცხოვრებელი უზრუნველყოფის აუცილებლობის უგულებელყოფას. სექსუალობისა და, კონკრეტულად, სექსუალური ორიენტაციის ნიადაგზე დისკრიმინაციის პრევენციის სპეციალური წყაროები იხილეთ: ადამიანის უფლებების კომიტეტის გადაწყვეტილება, რომელიც მიღებული იქნა რიგით ორმოცდამეათე სხდომაზე, Toonen v. Australia, შეტყობინება 488/1992, გაეროს დოკუმენტი CCPR/C/50/D/488/1992 (1994); <http://hrw.org/lgbt/pdf/toonen.pdf> და ადამიანის უფლებების კომიტეტის მომდევნო შეტყობინებებსა და დასკვნით შენიშვნებში, რომლებიც გაეგზავნა სახელმწიფოებს. ასევე, I. Saiz (2004) Bracketing Sexuality: ადამიანის უფლებები და სექსუალური ორიენტაცია – განვითარების ერთი ათწლეული, გაერო. 7 (2) ჯანმრთელობა და ადამიანის უფლებები, კვარტალური გამოცემა, pp. 49-80. იმ ქალებისათვის, რომლებიც თანასწორობა

ბის უფლებას მოკლებულნი არიან მათი სექსუალობის შესახებ გავრცელებული შეხედულების გამო, იხილეთ ადამიანის უფლებების კომიტეტის ზოგადი კომენტარი 28, ICCPR მე-3 მუხლის ინტერპრეტაციასთან დაკავშირებით: უფლებათა თანასწორობა მამაკაცებსა და ქალებს შორის (2000), გაეროს დოკუმენტი CCPR/C/21/Rev.1/Add.10.

გაეროს (2003) საერთო შეთანხმების განცხადება: ადამიანის უფლებებზე დაფუძნებული მიდგომა განვითარების თანამშრომლობის მიმართ – გაეროს სააგენტოებს შორის საერთო შეთანხმების მიღწევისაკენ. გაეროს სააგენტოთაშორისო სემინარი, 2003 წლის მაისი. იხილეთ: **ქალების წინააღმდეგ დისკრიმინაციის ყოველგვარი ფორმის აღმოფხვრის კონვენცია**, მუხლი 7: სახელმწიფო-მხარეებმა უნდა მიიღონ საჭირო ზომები იმისათვის, რომ აღმოფხვრას დისკრიმინაცია ქალების წინააღმდეგ, ქვეყნის პოლიტიკურ და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში. კერძოდ, უნდა უზრუნველყონ ქალები, მამაკაცებთან თანასწორობის საფუძველზე, შემდეგი უფლებებით:

ა. ხმის მიცემის უფლება ნებისმიერ არჩევნებსა და საზოგადოებრივ რეფერენდუმებში და საჯაროდ არჩეული ორგანოების არჩევნებში მონაწილეობის მიღების უფლება;

ბ. მონაწილეობის მიღება სამთავრობო პოლიტიკის ფორმულირებასა და მის განხორციელებაში, სახელმწიფო თანამდებობის დაკავება და შესაბამისი ფუნქციების შესრულება მთავრობის ყველა დონეზე;

გ. მონაწილეობა არასამთავრობო ორგანიზაციებში და ასოციაციებში, რომლებიც დაინტერესებულნი არიან ქვეყნის საზოგადოებრივი და პოლიტიკური ცხოვრებით. ყოველივე ეს, ასევე, გამოითქვა CEDAW კომიტეტის ზოგად რეკომენდაციაში 23 პოლიტიკური და საზოგადოებრივი ცხოვრების შესახებ, მის მე-16 სხდომაზე, რომელიც 1997 წელს ჩატარდა. ასევე, იხილეთ: იოგიაკარტას 25-ე პრინციპი (Yogyakarta Principle 25): საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მონაწილეობის უფლება – იოგიაკარტას პრინციპები: ადამიანის უფლებების საერთაშორისო კანონის გამოყენება სექსუალური ორიენტაციის და გენდერული იდენტიფიკაციის სფეროში.

საერთაშორისო რეკომენდაციები აივ-შიდსთან და ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებით (2006 კონსოლიდირებული ვერსია). ადამიანის უფლებებისა და UNAIDS-ის უმაღლესი კომისრის ოფისი და: www.ohchr.org/english/issues/hiv/guidelines.htm

იხ.: **ბავშვის უფლებების კონვენციის კომიტეტის ზოგადი კომენტარი 4** “მოზარდების ჯანმრთელობა და განვითარება ბავშვის უფლებების კონვენციის კონტექსტში (2003) **პუნქტი 8:** პატივისცემა ბავშვის შეხედულებებისადმი: შეხედულებების გამოხატვის თავისუფლება და მათი გათვალისწინება (მუხლი 12), ასევე, ფუნდამენტურია მოზარდთა ჯანმრთელობის დაცვისა და განვითარების უფლების რეალიზაცია. სახელმწიფო-მხარეებმა უნდა უზრუნველყონ, რომ მოზარდებს მიეცეთ საკუთარი აზრების თავისუფლად გამოხატვის შესაძლებლობა ყველა იმ საკითხზე, რომელიც უარყოფით ზეგავლენას ახდენს მათზე, განსაკუთრებით ოჯახში, სკოლაში და მათ გარემოცვულ საზოგადოებაში. იმისათვის, რომ მოზარდებმა უსაფრთხოდ და ჯეროვნად შესძლონ ამ უფლებით სარგებლობა, სახელმწიფო ორგანოებმა, მშობლებმა და სხვა მოზრდილებმა, რომლებიც მუშაობენ ბავშვებთან, უნდა შექმნან ნდობის, ინფორმაციის გაზიარების, მოსმენის უნარისა და ხელმძღვანელობის ხელსაყრელი გარემო, რომელიც ხელს შეუწყობს მოზარდების თანასწორ მონაწილეობას გადაწყვეტილებების მიღების პროცესებში. იხილეთ, **სქესობრივი დისკრიმინაციისა და ცვალებადობის კონტექსტში, ადამიანის უფლებების კომიტეტის ზოგადი კომენტარი №28, მამაკაცებსა და ქალებს შორის უფლებების თანასწორობის შესახებ**. იხილეთ, ასევე, **იოგიაკარტას პრინციპი 22 (Yogyakarta Principle 22) გადაადგილების თავისუფლების შესახებ**, ასევე, **საერთაშორისო რეკომენდაციები აივ-შიდსისა და ადამიანის უფლებების შესახებ, 2006**.

საერთაშორისო ხელშეკრულება სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების შესახებ, 1996, მუხლი 9.1: ყოველ ადამიანს აქვს თავისუფლებისა და უსაფრთხოების უფლება. არავინ არ უნდა დაექვემდებაროს თვითნებურ დაპატიმრებას ან დაკავებას. არავის არ უნდა ჩამოართვან თავისუფლება, გარდა იმ მიზეზებისა და პროცედურების შესაბამისად, რომლებიც კანონით არის დადგენილი.

საერთაშორისო ხელშეკრულება სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების შესახებ, 1966, მუხლი 7: “არავინ არ უნდა დაექვემდებაროს წამებას ან სასტიკ, არაჰუმანურ, ღირსების შემლახავ მოპყრობას და დასჯას. კერძოდ, არავინ არ უნდა დაექვემდებაროს, თავისუფალი ნების გარეშე, სამედიცინო ან სამეცნიერო ექსპერიმენტებს”. წამების წინააღმდეგ შექმნილმა კომიტეტმა (Committee Against Torture) ამგვარი დაცვის საშუალებები, აშშ ციხეებში მყოფი ქალების წინააღმდეგ სქესობრივი ძალადობის საკითხებს მიუხადა. ამასთანავე, კომიტეტის საქმიანობა ეფუძნება წამებისა და სასტიკი არაჰუმანური და შემლახავი მოპყრობის წინააღმდეგ ბრძოლაში. **გაეროს (2000) წამების წინააღმდეგ კომიტეტის დასკვნები და რეკომენდაციები: ამერიკის შეერთებული შტატები. დოკუმენტი A/55/44, პუნქტი: 175-180**. ასევე, კომიტეტმა, წამებისა და სასტიკი, არაჰუმანური და ღირსების შემლახავი მოპყრობის წინააღმდეგ დაცვის საშუალებები დააწესა, კერძოდ, გაშიშვლებისა და ჩხრეკის უფლების ბოროტად გამოყენებისა და სხვა მეთოდებისთვის, რომლებიც მიმართულია პომოსექსუალური ან სქესობრივად შეუსაბამო პირებისაკენ. წამების წინააღმდეგ კომიტეტის სპეციალურმა მომხსენებელმა ანალოგიურად გამოხატა სერიოზული ნუხილი სექსუალური თავდასხმისა და წამების, სასტიკი, არაჰუმანური და ღირსების შემლახავი მოპყრობის მეთოდების გამოყენების შესახებ, რომლებიც მიმართულია სქესობრივი თუ გენდერული იდენტიფიკაციის მქონე პირებისაკენ. იხილეთ: საერთაშორისო სასამართლო ორგანოს სახელმძღვანელო, გვ. 106-122. გაეროს დოკუმენტი EICN.4/2002/76.

სხეულის ინტეგრირებულობის უფლება სულ უფრო და უფრო აქტიურად გამოიყენება იმ გარანტიების მოპოვებისთვის, რომლებიც აუცილებელია იმისათვის, რომ ადამიანები, განსაკუთრებით კი ქალები, დაცულნი იქნან ძალადობისა და სხვა სახის შეურაცხყოფისაგან, რასაც შედეგად მოჰყვება ჯანმრთელობის გაუარესება და დამოუკიდებლობისა და თავისუფლების შეზღუდვა. იხილეთ: **გაეროს მეოთხე მსოფლიო კონფერენცია ქალების სამოქმედო პლატფორმის შესახებ (FWCW)**, პეკინი, ჩინეთი: 4 – 15 სექტემბერი, 1995 წელი, პუნქტი 112. ასევე, იხილეთ: გაეროს გენერალური მდივნის მიერ ჩატარებული ღრმა კვლევა, რომელიც ეხება ქალების წინააღმდეგ ძალადობის

ყველა ფორმას, სხეულის ინტეგრირებულობის უფლებების გათვალისწინებით. გაეროს დოკუმენტი A162/122/Add., პუნქტი 277.

გაეროს გენერალური ასამბლეის რეზოლუცია A/Res/S-23/3, პუნქტი 69, პეკინის დეკლარაციისა და სამოქმედო პლატფორმის განხორციელების ხუთწლიანი მიმოხილვის შედეგების შესახებ: www.un.org/womenwatch/daw/followup/ress233e.pdf

იხილეთ **გენერალური მდივნის სპეციალური წარმომადგენლის მოხსენება ადამიანის უფლებების დამცველთა მდგომარეობის შესახებ**, E/CN.4/2006/95/Add.1, 22 მარტი, 2006; ქალების წინააღმდეგ ძალადობის, მისი მიზეზებისა და შედეგების შესახებ სპეციალური მომხსენებელი; E/CN.4/2005/72/Add. 3, 10 თებერვალი, 2005, პუნქტი 21; ადამიანის უფლებების კომიტეტი, დასკვნითი შენიშვნები: ჩილე, CCPR/C/79/Add.104, 30 მარტი, 1999, პუნქტი 20; არასასამართლო სადამსჯელო ქმედებების შესახებ სპეციალური მომხსენებლის ანგარიში, E/CN.4/2002/74, 9 იანვარი, 2002; არასასამართლო, არასამართლებრივი ან თვითნებური სადამსჯელო ქმედებების შესახებ სპეციალური მომხსენებლის ანგარიში, E/CN.4/2001/9, 11 იანვარი, 2001 და E/CN.4/2001/9/Add.1, 17 იანვარი, 2001, პუნქტი 175. იხილეთ, ასევე, **იურისტების საერთაშორისო კომისია, სქესობრივი ორიენტაცია და გენდერული ინდივიდუალობა ადამიანის უფლებების შესახებ კანონში, იურისპრუდენციისა და გაეროს ადამიანის უფლებების სისტემის დოქტრინის რეფერენციები**, 2007 წლის ოქტომბერი, შემდეგ ვებ-საიტზე: www.icj.org/news.php3?id_article=4209&lang=en

ეს საკითხი ნათლად არის ასახული **საერთაშორისო კანონში ადამიანის უფლებების შესახებ**, მაგალითისათვის იხილეთ: ქალების სტატუსის კომისიის რეზოლუცია 51/2 ქალის სასქესო ორგანოების დაზიანების შეწყვეტის შესახებ, რეზოლუცია 51/3 მდედრობითი სქესის ბავშვთა იძულებითი ქორწინების შესახებ გაეროს დოკუმენტი E/2007/27-E/CN.6/2007/9; ქალების წინააღმდეგ ძალადობის შესახებ სპეციალური მომხსენებლის ანგარიში: კულტურული წესები ქალების მიმართ მოძალადე ოჯახებში, E/CN.4/2002/83 31 იანვარი, 2002.

საერთაშორისო რეკომენდაციები აივ-შიდსისა და ადამიანის უფლებების შესახებ, 2006 წლის კონსოლიდირებული ვერსია, გაეროს ადამიანის უფლებების უმაღლესი კომისრის ოფისი და UNAIDS: <http://www.ohchr.org/english/issues/hiv/guidelines.htm>

ასევე, **ევროპაში სექს-მუშაკების მანიფესტი და ევროპაში სექს-მუშაკების უფლებების დეკლარაცია**: http://www.sexworkurope.org/site/index.php?option=com_content&task=view&id=24&Itemid=201

იხილეთ **საერთაშორისო რეკომენდაციები აივ-შიდსისა და ადამიანის უფლებების შესახებ** (2006) კონსოლიდირებული ვერსია, ადამიანის უფლებების უმაღლესი კომისრის ოფისი და UNAIDS: www.ohchr.org/english/issues/hiv/guidelines.htm

იხილეთ, ასევე, **იოგიაკარტას პრინციპი 7 (Yogyakarta Principle 7)**.

იხილეთ **იოგიაკარტას პრინციპი 5 (Yogyakarta Principle 5)**.

ადამიანის უფლებების კომისიის რეზოლუცია 1998/52, ქალების წინააღმდეგ ძალადობის აღმოფხვრა, ES-COR Supp. (No. 3) 171, გაეროს დოკუმენტი E/CN.4/1998/52 (1998); ქალების წინააღმდეგ ძალადობის, მისი მიზეზებისა და შედეგების შესახებ სპეციალური მომხსენებლის ანგარიში, ქალბატონი **რადჰიკა კუმარასუომი (Ms. Radhika Coomaraswamy)**, წარდგენილი ადამიანის უფლებების კომისიის 1997/44 რეზოლუციის შესაბამისად, გაეროს დოკუმენტი E/CN.4/1998/54.

გენდერულ ნიადაგზე დევნის შესახებ შენიშვნები ცისფერებთან და სქესთან შეუსაბამო პირებთან (ტრანს-გენდერები, ტრანსსექსუალები) და თავშესაფრით უზრუნველყოფასთან დაკავშირებით, იხილეთ: არასასამართლო სადამსჯელო ქმედებების შესახებ სპეციალური მომხსენებლის ანგარიში, E/CN.4/2002/74, 9 იანვარი, 2002; არასასამართლო, არასამართლებრივი ან თვითნებური სადამსჯელო ქმედებების შესახებ სპეციალური მომხსენებლის ანგარიში, E/CN.4/2001/9, 11 იანვარი, 2001 და E/CN.4/2001/9/Add.1, 17 იანვარი, 2001, პუნქტი 175. ასევე, იხილეთ **იურისტების საერთაშორისო კომისია: სქესობრივი ორიენტაცია და გენდერული ინდივიდუალობა ადამიანის უფლებების შესახებ კანონში**, გაეროს ადამიანის უფლებების სისტემის იურისპრუდენციისა და დოქტრინის რეფერენციები, 2007 წლის ოქტომბერი, გვ. 177-180, შემდეგ ვებ-საიტზე: www.icj.org/news.php3?id_article=4209&lang=en

გაეროს ლტოლვილთა უმაღლესი კომისრის (1995) რეკომენდაციები ლტოლვილთა წინააღმდეგ სექსუალური ძალადობის პრევენციისა და მასზე რეაგირებასთან დაკავშირებით: www.unhcr.org/publ/PUBL/3b9cc26c4.pdf

იხილეთ, ასევე, **იოგიაკარტას პრინციპი 23 (Yogyakarta Principle 23)**.

იხილეთ, ასევე: **გაეროს ლტოლვილთა უმაღლესი კომისარი (2003): ლტოლვილთა, სამშობლოში დაბრუნებული და ქვეყანაში იძულებით გადაადგილებულთა წინააღმდეგ სექსუალური და გენდერული ძალადობა: პრევენციისა და რეაგირების რეკომენდაციები და იოგიაკარტას პრინციპი 23**.

საერთაშორისო ხელშეკრულება სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების შესახებ, მუხლი 17: არავინ არ უნდა დაექვემდებაროს თვითნებურ ან არაკანონიერ ჩარევას მის პირად ცხოვრებაში, ოჯახში, სახლში ან კორესპონდენციაში და არც არაკანონიერ თავდასხმას მის ღირსებასა და რეპუტაციაზე.

იხილეთ: **ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის (2004) ანიმ სტატუსის გამჟღავნება სექსუალური პარტნიორებისათვის: შეფასებები, ბარიერები და შედეგები ქალებისათვის**. შენევა: ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაცია WHO. www.who.int/gender/documents/en/VCTinformationsheet_%5b92%20KB%5d.pdf

სრული ანგარიშისათვის იხილეთ: www.who.int/gender/documents/en/genderdimensions.pdf

იოგიაკარტა პრინციპი 9 (Yogyakarta Principle 9).

Ibid.

გაეროს პროტოკოლი ადამიანთა, განსაკუთრებით ქალებისა და ბავშვების ტრეფიკინგის პრევენციის, აღმოფხვრისა და დასჯის შესახებ, რომელიც თან ერთვის გაერთიანებული ერების კონვენციას ტრანსნაციონალური ორგანიზებული დანაშაულის წინააღმდეგ, შემდეგ ვებ-საიტზე: www.unodc.org/unodc/en/crime_cicp_convention.html#final

იოგიაკარტა პრინციპი 19 (Yogyakarta Principle 19).

ადამიანის უფლებების მსოფლიო დეკლარაცია, 1948, მუხლი 19: ყველას აქვს აზრისა და მისი გამოხატვის თავისუფლება; ეს უფლება მოიცავს აზრის ქონის უფლებას ყოველგვარი ჩარევის გარეშე და ინფორმაციისა და მოსაზრებების მოძიების, მიღებისა და გადაცემის უფლება ნებისმიერი მედიით, საზღვრების მიუხედავად.

იოგიაკარტა პრინციპი 19 (Yogyakarta Principle 19).

ადამიანის უფლებების მსოფლიო დეკლარაცია, მუხლი 20: ყველას აქვს მშვიდობიანი შეკრებისა და ასოციაციის თავისუფლების უფლება. დაუშვებელია იძულებითი გაერთიანება ამა თუ იმ ასოციაციაში.

საერთაშორისო ხელშეკრულება ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული უფლებების შესახებ, მუხლი 12.1: წინამდებარე ხელშეკრულების მხარე-სახელმწიფოები აღიარებენ ყოველი ადამიანის უფლებას, ისარგებლოს ფიზიკური და გონებრივი ჯანმრთელობის მაქსიმალურად შესაძლებელი უმაღლესი სტანდარტით.

ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული უფლებების კომიტეტის ზოგადი კომენტარი 14: ჯანმრთელობის მაქსიმალურად მაღალი სტანდარტის უფლება (სოციალური და კულტურული უფლებების საერთაშორისო ხელშეკრულების მუხლი 12, 2000).

IPPF წესდება სქესობრივი და რეპროდუქციული უფლებების შესახებ: www.ippf.org/en/Resources/Statements/IPPF+Charter+on+Sexual+and+Reproductive+Rights.html

ასევე, **იოგიაკარტას პრინციპი 21 (Yogyakarta Principle 21).**

საერთაშორისო ხელშეკრულება ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული უფლებების შესახებ, მუხლი 15.1(ბ): წინამდებარე ხელშეკრულების მხარე-სახელმწიფოები აღიარებენ ყოველი ადამიანის უფლებას, ისარგებლოს (ბ) მეცნიერული პროგრესის მიღწევებით და მათი გამოყენებით.

ქალების წინააღმდეგ დისკრიმინაციის ყოველგვარი ფორმის აღმოფხვრის კონვენცია, მუხლი 10(თ): მხარე-სახელმწიფოებმა უნდა მიიღონ ყველა საჭირო ზომა იმისათვის, რომ აღმოიფხვრას დისკრიმინაცია ქალების წინააღმდეგ, რათა მათთვის გარანტირებული იქნას მამაკაცებთან თანასწორი უფლებები განათლების სფეროში. განსაკუთრებით, (თ) იმ სპეციალური საგანმანათლებლო ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა, რომელიც ხელს შეუწყობს ოჯახების ჯანმრთელობისა და კეთილდღეობის გაუმჯობესებას, მათ შორის იგულისხმება ინფორმაცია ოჯახის დაგეგმვის შესახებ.

იხილეთ **საერთაშორისო კონფერენცია მოსახლეობის განვითარების შესახებ, მთავარი ქმედებები მოსახლეობის განვითარების შესახებ საერთაშორისო კონფერენციის სამოქმედო გეგმის შემდგომი განხორციელებისათვის**, გაეროს დოკუმენტი A/Res/S-21/2, პუნქტი 73: ყველა სახელმწიფოს მთავრობამ, ახალგაზრდობის სრული მონაწილეობით და საერთაშორისო თანასაზოგადოების მხარდაჭერით, პრიორიტეტის სახით, ყოველგვარი ზომა უნდა მიიღოს იმისათვის, რომ განხორციელებული იქნას სამოქმედო გეგმა 7.45 და 7.46 პუნქტების შესაბამისად, მოზარდთა სქესობრივი და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის თვალსაზრისით. გათვალისწინებული უნდა იყოს მშობლების უფლებები, მოვალეობები და პასუხისმგებლობა. დაცული უნდა იყოს მოზარდთა განვითარების შესაძლებლობებისა და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის შესახებ განათლებისა და ინფორმაციის მიღების უფლება. ასევე მნიშვნელოვანია მათი კულტურული ღირებულებებისა და რელიგიური რწმენის პატივისცემა. აუცილებელია, რომ მოზარდმა, როგორც სკოლაში, ისე მის გარეთ, მიიღოს საჭირო ინფორმაცია, პრევენციის, განათლების, კონსულტაციისა და ჯანდაცვის მომსახურებების შესახებ, რაც მას მისცემს პასუხისმგებლური და ინფორმირებული არჩევანისა და გადაწყვეტილების მიღების შესაძლებლობას სქესობრივ და რეპროდუქციულ ჯანმრთელობასთან დაკავშირებით და იმისათვის, რომ, *inter alia*, შემცირდეს მოზარდთა ორსულობის შემთხვევების რიცხვი. www.unfpa.org/icpd/docs/icpd5/resolution/icpd5_eng.pdf

IPPF წესდება სექსუალური და რეპროდუქციული უფლებების შესახებ, 8.1:

www.ippf.org/en/Resources/Statements/IPPF+Charter+on+Sexual+and+Reproductive+Rights.htm.

იოგიაკარტას პრინციპი 24 (Yogyakarta Principle 24)

კონვენცია ქალების დისკრიმინაციის ყოველგვარი ფორმის აღმოფხვრის შესახებ, მუხლი 16(1)(ე): მხარე-სახელმწიფოებმა უნდა მიიღონ ყოველგვარი შესაძლო ზომები იმისათვის, რომ აღმოიფხვრას ქალთა დისკრიმინაცია ყველა საკითხში, რომელიც დაკავშირებულია ქორწინებასა და ოჯახურ ურთიერთობებთან. ქალებისა და მამაკაცების თანასწორობის საფუძველზე უზრუნველყოფილი უნდა იქნას..... (ე) თანაბარი უფლება; თავისუფლად და სრული პასუხისმგებლობით მიიღონ გადაწყვეტილება შვილების რაოდენობისა და მათ შორის ინტერვალის შესახებ. ყველასათვის ხელმისაწვდომი უნდა იყოს იმ ინფორმაციის, განათლებისა და საშუალებების მოპოვება, რომელიც მათ ამ უფლებებით სარგებლობის შესაძლებლობას მისცემს.

იოგიაკარტას პრინციპი 28 და პრინციპი 29 (Yogyakarta Principle 28 and 29).

„ხანგრძლივად უარყოფილი და
უგულეებელყოფილი სექსუალური
უფლებები ჩვენს ყურადღებასა და
პრიორიტეტულობას იმსახურებს.
დროა, პატივი ვცეთ მათ. დროა,
მოვითხოვოთ ამ უფლებების დაცვა.“

ჟაკლინ შარპი, IPPF პრეზიდენტი

სექსუალური უფლებები: IPPF დეკლარაცია

გამოქვეყნებულია 2008
წლის ოქტომბერში IPPF-ის
მიერ

4 Newhams Row
ლონდონი SE1 3UZ
გაერთიანებული
სამეფო

ტელ.: +44 (0)20 7939 8200
ფაქსი: +44 (0)20 7939
8300

საყოველთაო, ურთიერთდაკავშირებული, ურთიერთდამოკიდებული და განუყოფელი სექსუალური უფლებები წარმოადგენს ადამიანის უფლებების ერთ-ერთ ნაწილს. ამ უფლებებში გაერთიანებულია იმ უფლებამოსილებების კომპლექსი, რომლებიც ხელს უწყობენ ყველა ადამიანის თავისუფლებას, თანასწორობას და ღირსებას.

სექსუალური უფლებები: IPPF დეკლარაცია შემუშავებული იქნა კომიტეტის მიერ, რომელიც შედგებოდა საერთაშორისო მასშტაბით ცნობილი ექსპერტებისაგან სქესობრივი და რეპროდუქციული ჯანდაცვის სფეროში. დეკლარაციას საფუძვლად უდევს ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებული უმთავრესი საერთაშორისო ხელშეკრულებები და სხვა დოკუმენტები. დეკლარაცია ავსებს IPPF წესდებას სექსუალური და რეპროდუქციული უფლებების შესახებ და მიზნად ისახავს სექსუალური უფლებების ნათლად იდენტიფიცირებას და სექსუალობის ინკლუზიური ხედვის განმტკიცებას. დეკლარაცია, როგორც შეუფასებელი ინსტრუმენტი, მუშაობაში დაეხმარება ყველა იმ ორგანიზაციას, აქტივისტს, მკვლევარს, პოლიტიკური გადაწყვეტილებების მიმღებ პირს, რომელიც მუშაობს ადამიანის უფლებების ხელშეწყობისა და გარანტირებისათვის. ვმუშაობთ რა შეთანხმებულად, ჩვენ შეგვიძლია ისეთი სამყაროს ჩვენეული ხედვის რეალიზება, რომელშიც ყოველი ადამიანის უფლებები პატივცემული, დაცული და წინ წამოწეული იქნება.